

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Vladimír Hurych

**Vývoj vztahů Hizbullahu s UNIFIL od
konce občanské války v Libanonu**

Bakalářská práce

Praha 2014

Autor práce: **Vladimír Hurych**

Vedoucí práce: **Mgr. Jan Daniel**

Rok obhajoby: 2014

Bibliografický záznam

HURYCH, Vladimír. *Vývoj vztahů Hizballáhu s UNIFIL od konce občanské války v Libanonu*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií, Katedra mezinárodních vztahů, 2014. s. 44. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Jan Daniel.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá vývojem vztahů Hizballáhu s misí UNIFIL od konce občanské války v Libanonu. První kapitola se věnuje dopadu občanské války na hnutí Hizballáh a procesu tzv. libanonizace, při kterém se z původně teroristického hnutí přetransformovalo na politické uskupení. Dále se věnuji misi UNIFIL, jejímu rozmístění v Libanonu a mandátu, který byl v roce 2006 pozměněn. Ve třetí části kladu důraz na prvotní vztahy Hizballáhu a UNIFIL po konci občanské války v kontextu změny vedení, procesu libanonizace a přítomnosti IDF v Libanonu. Čtvrtá kapitola má za cíl nastínit vztahy po roce 2000 a případnou spolupráci hnutí s misí. V následující kapitole se věnuji změně mandátu a početních sil mise UNIFIL po roce 2006 a její dopad na vztahy s Hizballáhem. Právě v tomto období dochází na jedné straně k pragmatické spolupráci, na druhé straně k občasným incidentům mezi Hizballáhem a UNIFIL, přičemž sleduji události a východiska dalších vzájemných vztahů.

Annotation

This bachelor thesis is concerned with the evolution of relations between Hezbollah and UNIFIL from the end of the Lebanese civil war. The first chapter deals with the impact of the civil war on the movement Hezbollah and the so-called process of lebanonisation characterized by a transformation from a terrorist to a political movement. After that I cope with the UNIFIL mission, its deployment in Lebanon and its mandate that was redefined in 2006. In the third part, I focus on the first relations between Hezbollah and UNIFIL after the end of the civil war, the change of the leadership, the process of lebanonisation and the presence of the IDF in Lebanon. Fourth chapter aims at describing the relationship after year 2000 and future cooperation of the movement with

the mission. The following chapter deals with the alteration of the mission's mandate after 2006 and the impact on the relationship with Hezbollah. On one hand, this was the period when both actors carried out pragmatic cooperation but on the other hand, several occasional incidents took place between Hezbollah and UNIFIL. Therefore I focus on analyzing the events and possibilities of future mutual relationship.

Klíčová slova

Hizbulláh, UNIFIL, Libanon, vzájemné vztahy, Nasralláh, rezoluce OSN, spolupráce, bezpečnost

Keywords

Hezbollah, UNIFIL, Lebanon, mutual relationship, Nasrallah, UN resolution, cooperation, security

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu. Současně dávám svolení k tomu, aby tato práce byla zpřístupněna v příslušné knihovně UK a prostřednictvím elektronické databáze vysokoškolských kvalifikačních prací v depozitáři Univerzity Karlovy a používána ke studijním účelům v souladu s autorským právem. Zároveň prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 12. května 2014

Vladimír Hurych

Poděkování

Na tomto místě bych velice rád poděkoval Mgr. Janu Danielovi za převzetí vedení mé práce, za jeho velmi cenné rady během zpracování práce, za jeho pomoc při hledání zdrojů a za pomoc ohledně směřování dané práce. V neposlední řadě bych chtěl poděkovat mé rodině a přátelům, kteří mi velmi pomohli a byli velkou oporou.

Institut politologických studií Projekt bakalářské práce

Vymezení tématu

V této práci se budu zabývat vývojem vztahů libanonského hnutí Hizballáh s Prozatímními jednotkami Organizace spojených národů v Libanonu (United Nations Interim Force in Lebanon, zkráceně UNIFIL) od konce občanské války v Libanonu. Hnutí Hizballáh prošlo v posledních dvaceti letech procesem transformace z militantní teroristické organizace v politické uskupení, které má význačný vliv na dění nejen v libanonské vnitřní politice, nýbrž i v daném regionu. Sílu hnutí podtrhuje také fakt, že má navázané úzké kontakty se syrským režimem Bašara Asada a také Íránem, se kterými probíhá v různých intenzitách obchod se zbraněmi mimo rámec libanonské armády a vlády. Navíc se jedná o politickou sílu přímo participující v libanonské vládě. Hlavní výzkumná otázka, kterou se pokusím zpracovat v této práci, zní: Jaký byl vývoj a jaké změny proběhly ve vztazích mezi hnutím Hizballáh a misí OSN UNIFIL? A jak se oproti tomu změnil vztahy s dalšími mezinárodními aktéry, reprezentovanými především západními mocnostmi?

V rámci metodologie se bude jednat o případovou studii, ve které se pokusím zmapovat vývoj vztahů Hizballáhu s mezinárodním společenstvím. Primárně se jedná o misi OSN UNIFIL, které v regionu operuje již několik desítek let. Případová studie bude časově ohraničena koncem občanské války v Libanonu v roce 1990 po současnost. Objektem výzkumu budou vztahy Hizballáhu k mezinárodnímu společenství, zejména pak UNIFIL jako významného hráče v oblasti jižního Libanonu. Dále bude nezbytné popsat místy „schizofrenní“ přístup k misi OSN: nesoulad Hizballáhu s aktivitou a existencí UNIFIL v oblasti jako zasahování do vnitřní suverenity Libanonu, a na druhou stranu v čem vidí šíitské hnutí přínos a užitek existence mírové mise v oblasti, zejména s ohledem na stabilizační funkci. Jinými slovy se v práci budu věnovat rozdílu teoretického přístupu a pragmatické koexistence, případně spolupráce. Danou problematiku nastíním na historickém kontextu, jelikož od občanské války se daný přístup velmi významně měnil. Na základě sledovaných proměnných, které vedly

ke změně přístupu k určitým otázkám či změna vnitřní či vnější politické situace, se pokusím charakterizovat celkové vztahy k misi UNIFIL.

Klíčové pro tuto bakalářskou práci bude pracování s cizojazyčnou literaturou (anglický a francouzský jazyk), jelikož v českém jazyce je nedostatek publikací či analýz k danému případu. Dále budu kombinovat primární a sekundární literaturu, historické popisy aktivit Hizballáhu, dokumenty OSN či projevy čelních představitelů Hizballáhu. Hlavní zkoumanou mezinárodní entitou bude OSN, respektive peace-keepingová úloha UNIFIL, který má v kontextu nového mandátu na území jižního Libanonu nastolit pořádek po druhé libanonské válce v roce 2006, a eliminovat další možnou eskalaci konfliktu mezi izraelskou armádou a Hizballáhem. V práci se nebudu věnovat jednotlivým vztahům k okolním státům (Sýrie, Izrael apod.). Rád bych se zaměřil spíše na postoj k „západu“ jako takovému, zejména pak k západním mocnostem v severoatlantických strukturách.

Předpokládaná osnova práce

1. Úvod
2. Teorie a metodologie
3. Kontext událostí
 - Dopad občanské války v Libanonu na Hizballáh
 - Vnitřní politika a transformace ve vlivné politické hnutí
4. Pohled Hizballáhu na misi UNIFIL
 - Prvotní vztah po konci občanské války
 - Peace-keepingová aktivita UNIFIL, mandát
 - Neuznání ostatních aktivit mise UNIFIL
 - Pragmatický přístup - spolupráce
 - Vztahy k populaci
5. Postavení Hizballáhu vůči ostatním aktérům
 - Vztah k západním mocnostem
 - Evropské Unie
 - Islámská hnutí v regionu
6. Závěr

Expected structure of the thesis

1. *Introduction*
2. *Theory and methodology*
3. *Context of events*
 - *Impact of Lebanese civil war on Hezbollah*
 - *Inner policy and transformation into the influential political movement*
4. *Hezbollah's perception of UNIFIL mission*
 - *Initial relation after Lebanese civil war*
 - *UNIFIL peace-keeping activity and mandate*
 - *Unrecognition of other UNIFIL's activities*
 - *Pragmatic attitude and cooperation*
 - *Attitude towards civil population*
5. *Position of Hezbollah towards other international players*
 - *Western countries*
 - *European Union*
 - *Islamic movements in the region*
6. *Conclusion*

Seznam literatury

ALAGHA, Joseph. Hizbullah's identity construction. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2011, p. [308]

ALAGHA, Joseph. Hizbullah's documents: from the 1985 open letter to the 2009 manifesto. Amsterdam: Pallas Publications, 2011, 222 p.

ALAGHA, Joseph Elie. The shifts in Hizbullah's ideology: religious ideology, political ideology and political program. Leiden: ISIM, 2006, 380 p.

AZANI, Eitan. Hezbollah's Strategy of "Walking on the Edge": Between Political Game and Political Violence. International Institute for Counter-Terrorism (ICT), The Interdisciplinary Center (IDC), Herzliya, Israel Version of record first published: 15 Oct 2012. 20 p.

AZANI, Eitan. Hezbollah: The Story of the Party of God. From Revolution to Institutionalization. New York. St. Martin's Press LLC, 2009, 319 p.

CUNNINGHAM, Darren; ORLIKOWSKI, Bethany. Redefining 'Interim': UNIFIL's Tangled Mission in Lebanon. The Institute for Middle East Studies. 2012.

HAMZEH, Ahmad Nizar. In the Path of Hizbullah. Syracuse University Press. New York. 2004, 196 p.

HARB, Zahera. Channels of resistance in Lebanon: liberation propaganda, Hezbollah and the media. London: I.B. Tauris & Co. Ltd., 2011, 279 p.

HARIK, Palmer Judith. Hezbollah: The Changing Face of Terrorism. London. I.B. Tauris & Co Ltd. 2004. 243 p.

KNUDSEN, Are. (2003). *Political Islam in the Middle East*. Chr. Michelsen Institute: Bergen, dostupné na webových stránkách: <http://bora.cmi.no/dspace/bitstream/10202/166/1/R2003-03.pdf>

KUŽVART, Jan. Národní bezpečnostní systém Libanonské republiky. dostupné na webových stránkách Asociace pro mezinárodní vztahy (AMO) <http://www.amo.cz/publikace/narodni-bezpecnostni-system-libanonske-republiky.html#.UaIAUz7zao0>

LAMBETH, Benjamin S. Air operations in Israel's war against Hezbollah: learning from Lebanon and getting it right in Gaza. Santa Monica, Calif.: RAND Corporation, 2011, xxxiii, 388 p.

MAC GINTY, Roger. International Peacebuilding and Local Resistance. Hybrid Forms of Peace. CPI Antony Rowe. Eastbourne. 2011

MACHÁČEK, Štěpán. (2008). Írán a arabští šiité: Perspektiva vztahů islámské republiky s šiitskými komunitami v arabských zemích. Grantová studie na základě výzkumného projektu RM 02/06/07(zkrácená verze), dostupné na webových stránkách:

http://www.mzv.cz/public/45/2/a1/477858_367263_zkracena.pdf

SULTAN, Cathy. Tragedy in South Lebanon: the Israeli-Hezbollah war of 2006. Minneapolis: Scarletta Press, c2008, xi, 172 p.

ŠNAIDAUF, Jan. (2000). Libanonský Hizbulláh - Vznik a transformace hnutí 1982-2000, dostupné na webových stránkách Asociace pro mezinárodní vztahy (AMO) <http://www.amo.cz/publikace/libanonsky-hizbullahbrvznik-a-transformace-hnuti-19822000.html>

Prameny a dokumenty

<http://www.un.org/>

<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unifil/>

<http://www.dailystar.com.lb/>

<http://www.aljazeera.com/>

<http://www.bbc.co.uk/news/>

<http://www.lemonde.fr/>

<http://www.haaretz.com/misc/tags/Tag/tags/Hezbollah-1.476768>

Obsah

ÚVOD	2
1. Hnutí Hizballáh a kontext událostí	8
1.1. Dopad občanské války v Libanonu na Hizballáh.....	8
1.2. Vnitřní politika a proces tzv. libanonizace.....	9
2. Prozatímní jednotky OSN v Jižním Libanonu	13
2.1. Vznik mise UNIFIL v roce 1978	13
2.2. Nový mandát mise UNIFIL v roce 2006.....	14
3. Prvotní vztahy mezi Hizballáhem a UNIFIL	16
3.1. Východiska vzájemných vztahů.....	16
3.2. Změna postojů Hizballáhu a vliv Hassana Nasralláha	17
3.3. Situace ve druhé polovině 90. let.....	18
4. Vztahy Hizballáhu a UNIFIL po roce 2000	21
4.1. Stažení IDF z Libanonu a stabilizace situace.....	21
4.2. Rezoluce OSN č. 1559 a limity UNIFIL.....	23
5. Hizballáh a UNIFIL po druhé libanonské válce	25
5.1. Rezoluce č. 1701 a UNIFIL II.	25
5.3. Otázka odzbrojení Hizballáhu	28
5.4. První vrcholné setkání mezi UNIFIL a Hizballáhem.....	29
5.5. Dopad syrského konfliktu na vzájemné vztahy	30
ZÁVĚR	32
SUMMARY	34
POUŽITÁ LITERATURA	36
SEZNAM PŘÍLOH	41
PŘÍLOHY	42

Úvod

Problematika fenoménu libanonizace či struktury Hizballáhu je tématem často zpracovaným v mnohých akademických publikacích. Hnutí Hizballáh je určitě velmi mimořádným hnutím z hlediska akademického výzkumu. Navíc v kontextu kardinálních změn v regionu během tzv. arabského jara či syrské občanské války se pozornost světových médií a akademiků opět zaměřila směrem k Blízkému východu, tzn. i směrem k Hizballáhu. Nicméně vztahy mezi tak specifickým Hizballáhem a misí UNIFIL, která disponuje až 15 000 vojáky a špičkovým vojenským vybavením, se mnoho akademiků nezabývá. Mezi autory, kteří se tímto tématem nějakým způsobem věnovali, bych jmenoval T.Göksela (Göksel 2007), N.Blandforda (Blandford 2010) či Cunninghama s Orlikowskim (Cunningham, Orlikowski 2012). Toto velmi zajímavé téma přesto zůstává na okraji akademického a mediálního zájmu a tudíž neexistují základní publikace věnované právě tomuto tématu. Přičemž vztahy mezi UNIFIL s hnutím, které je na jedné straně zapsané na seznamu teroristických organizací a na druhé straně se účastní libanonských vlád, budou velmi specifické a zajímavé pro výzkum. V práci se budu zabývat reálnými přístupy ve vzájemných vztazích jako například to, že oproti původně silně negativistickému a ideologickému postoji dokáže generální tajemník Hizballáhu Hassan Nasralláh ocenit spolupráci s jednotkami UNIFIL.

Rozhodl jsem se zabývat tímto tématem i z důvodu dlouhodobého zájmu o Libanon a region Blízkého východu. Prostřednictvím mé bakalářské práce se pokusím pochopit danou problematiku vzájemných vztahů mezi UNIFIL a Hizballáhem a nabídnout studii, které by se přímo věnovala vzájemným vztahům a faktorům, které tyto vztahy ovlivňovaly. Věřím, že má práce může být v tomto směru inovativní a mohla by poskytnout jiný náhled jak na přístup k Hizballáhu, tak i směrem k fungování Prozatímních jednotek v jižním Libanonu.

V této práci se zabývám hnutím Hizballáh, které vzniklo v rámci šíitské části libanonské populace během libanonské občanské války. Důvodem je fakt, že mnohé příčiny vzniku tohoto hnutí a jeho důsledky se odrážejí i do dnešních aktivit a vztahů s ostatními aktéry, kterými se primárně zabývám. „Strana Boží“ na sebe dodnes poutá zájem nejen svými teroristickými akcemi, kterými se nechvalně proslavila na konci 80. let a během 90. let, ale také z hlediska její transformace v politickou stranu, která se

zúčastní libanonských voleb a prezentuje se jako politická strana reprezentující zájmy všech Libanonců. Tyto faktory můžeme zahrnout do komplexnější problematiky procesu tzv. libanonizace, při které za různých okolností dochází ze strany Hizballáhu k proměně od silně revolučního, islamistického, teroristického a odbojového hnutí směrem k pragmaticky uvažující politické straně, která se adaptovala v libanonském politickém systému a zúčastňuje se pravidelně parlamentních voleb (Šnaidauf 2002). Důležitost procesu libanonizace Hizballáhu na jeho chování k vnitřním i vnějším aktérům shrnuje také Filippo Dionigi, který považuje proces libanonizace od roku 1992 jako výraznou „*normalizaci vztahů s libanonským státem a společností... „Libanonizace Hizballáhu“ je správně považována jako za jednu z hlavních trajektorií (ne-li přímo nejdůležitější) změny politické identity Hizballáhu*“ (Dionigi 2011: 16).

V mé práci se zabývám vztahy mezi hnutím Hizballáh a Prozatímními jednotkami OSN v jižním Libanonu (UNIFIL). Tato mise je jednou z nejdéle fungujících peace-keepingových misí OSN v historii (UN 2014). Mise OSN byla ustanovena za složitých podmínek na ještě komplikovanějším území, kdy se během 70. let Libanon začal zmítat v sektářských a mocenských nepokojích. S ohledem na mnoho vnitřních a vnějších faktorů přerostly tyto nepokoje v krvavou občanskou válku, která trvala až do konce 80. let. Tato malá země na pobřeží Středozemního moře byla prakticky vždy dotčena všemi blízkovýchodními konflikty s tím, že cizí aktéři s různou intenzitou zasahovali přímo do dění v Libanonu, což bylo umožněno mimo jiné velmi slabou libanonskou armádou (Cunningham, Orlikowski 2012: 3). Již od okamžiku vzniku UNIFIL provázely tuto peace-keepingovou misi určité problémy a dílčí kritika. Dokonce i hlavní koordinátor peace-keepingových aktivit Organizace spojených národů na Blízkém východě generál Ensio Siilasvuo polemizoval se samotnou myšlenkou vytvoření nové mise v Libanonu s odkazem na složité a nebezpečné území rozmístění „modrých přileb“ (Cunningham, Orlikowski 2012: 8). Obavy generála Siilasvua se částečně potvrdily, jelikož již v té době v jižním Libanonu měla stabilní bojové zázemí nejen Organizace pro osvobození Palestiny, ale i mnohé frakce bojující v rámci občanské války, mezi které se později zařadila Jiholibanonská armáda, či nově příchozí jednotky Izraelských obranných sil. Nedílnou součástí velmi složité a komplexní situace pro „modré přilby“ bylo právě rostoucí hnutí Hizballáh operující v jižním Libanonu od poloviny 80. let (Cunningham, Orlikowski 2012: 10). Při pohledu na kompetence mise, která v prvních měsících rozmístění čítala 4000 členů, bylo z textu rezolucí OSN č. 425 a 426 zřejmé, že před misí UNIFIL stojí prakticky nevyřešitelný úkol a to zajistit mír a

stabilitu v jižním Libanonu a umožnit centrální vládě, aby se stala hlavní autoritou na celém svém území (Göksel 2007: 2). Hlavním cílem mezinárodního společenství bylo donutit izraelskou armádu, aby se stáhla z libanonského území, což se sice pod vlivem jiných okolností stalo, ale až v roce 2000, což bylo 22 let od přijetí rezoluce č.425. (Cunningham, Orlikowski 2012: 3) Tento faktor je výstižně popsán v reportáži BBC od Martina Assera popisující postavení UNIFIL v jižním Libanonu: „*UNIFIL byl vytvořen v Libanonu před 30 lety [reportáž z roku 2007], po první izraelské invazi, ale měl malý dopad na dění, jelikož neměl žádný mandát k prevenci úroků na Izrael ze strany Libanonu, nebo opačně*“ (BBC 2007).

Mimo proces libanonizace může být i teorie tzv. hybridizace přínosem v otázce teoretického pochopení problematiky mírových misí ve složitých kontextech, jako tomu je v případě UNIFIL v jižním Libanonu. Popisované vzájemné vztahy by mohly být i částečným dokladem teorie hybridizace, které by vedle teorie libanonizace dokázala vysvětlit měnící se vztahy mezi Hizbulláhem a UNIFIL. Teorii hybridizace se věnuje například studie Gearoida Millara, které se zabývá vztahy mezi institucemi jako je způsob vládnutí, ekonomika či právní systém. Tyto instituce se spolu s idejemi za různých podmínek mění v praktickém životě, jelikož se střetávají s odlišným chápáním těchto institucí a idejí, jako například jiný pohled na způsob vládnutí, vymahatelnost práva apod. Tyto odlišné pohledy a praktiky, mezinárodní a místní, se vzájemně ovlivňují a prolínají, čímž se vytváření specifické místní případy vztahů, takzvané hybridní identity, praktiky a instituce (Millar 2014: 2). Ty poukazují, do jaké míry se nechají lokální instituce ovlivnit těmi mezinárodními a naopak. Dále vliv mezinárodních institucí a vytvoření těchto hybridních struktur mohou vylepšit vymahatelnost práva, obnovu institucí na daném území a podpořit legitimitu lokálních autorit. Zmíněné pozitivní faktory se odvíjejí od pochopení zahrnutých mezinárodních aktérů, kteří si musí být vědomi odlišností a limitů místních vztahů a institucí (Miller 2014: 11). V kontextu mise UNIFIL to znamená, že mise dokáže plnit některé se svých aktivit práv+ díky spolupráci v daném prostředí s Hizbulláhem.

Cíl práce

V této práci se budu zabývat tématem vztahů mezi hnutím Hizballáh a UNIFIL, které ještě nebylo zpracováno a které je zásadní pro pochopení dané problematiky v regionu nejen z hlediska studia fenoménu libanonizace, ale také z hlediska efektivity a

obecného fungování mírových misí OSN. Modré přilby se v jižním Libanonu nacházejí ve zcela specifickém prostředí, kdy tradičně nestojí mezi dvěma znesvářenými státními celky, nicméně hlavním aktérem na daném území je Hizballáh. Toto hnutí je považováno jak za teroristické hnutí, tak zároveň za fungující a systémovou politickou stranu, která je zastoupená v libanonském parlamentu. Neméně důležité je významné zapojení evropských států do peace-keepingové aktivity OSN, což mělo výrazný dopad i na fungování samotné mise UNIFIL. Prostřednictvím mé bakalářské práce bych se chtěl zabývat tématem, které je velmi specifické a málo rozebírané a tudíž přínosem by mohlo být nastínění opomíjené problematiky a základní zpracování tohoto fenoménu pro případné budoucí rozšíření.

Metodologie

Z hlediska metodologie této práce se bude jednat o jedinečnou, neboli vnitřní případovou studii, která má za cíl zkoumat případ vzájemných vztahů Hizballáhu a UNIFIL z důvodu jejich jedinečnosti (Drulák 2008: 34). V této jedinečné neboli vnitřní případové studii půjde zejména o nastínění faktorů a událostí, které vzájemné vztahy ovlivňovaly. Pro danou problematiku, které svou komplexností a dynamičností přesahuje rozsah jedné akademické práce, bylo nutné si dostatečně ohraničit vedle tématu i popisované období. Tudíž se v této práci zabývám vztahy během dvou desetiletí, tj. po občanské válce v Libanonu do dnešní doby s dílčím přesahem do událostí konce 80. let, pro pochopení dané problematiky a hlavních faktorů, které ovlivnily popisované vztahy. Dále bude nezbytné popsat místy „schizofrenní“ přístup k misi OSN: nesouhlas Hizballáhu s aktivitou a existencí UNIFIL v oblasti jako zasahování do vnitřní suverenity Libanonu či omezování jeho vojenských aktivit. Na druhou stranu se jedná o akceptování přítomnosti UNIFIL, o přínosu mise pro Hizballáh a zakomponování přítomnosti modrých přileb do svých strategických plánů. Rozdíly mezi teoretickým přístupem a pragmatickou koexistencí nastíním velmi složité vztahy mezi popisovanými entitami.

Struktura práce

Je nezbytné zmínit, že oproti předběžné struktuře práce došlo během zpracování tohoto tématu ke změnám. Co se týče problematiky Hizballáhu, tak proběhly pouze úpravy v názvech kapitol a podkapitol tak, aby více odpovídaly dané problematice a

měly návaznost na další kapitoly ohledně vzájemných vztahů s UNIFIL. Rozhodl jsem se také nerozdělovat vzájemné vztahy na neuznání vzájemných aktivit a spolupráci a zahrnout oba přístupy do komplexnější a chronologické analýzy vzájemných vztahů, což bylo dle mého názoru nezbytné pro kvalitu práce. V neposlední řadě se v dané analýze odrážejí jak vztahy k místní populaci jako důležitého faktoru vzájemných vztahů, tak i vztahy Hizballáhu k mezinárodnímu společenství v podobně OSN a Evropské unie. Podkapitola ohledně vztahů k islámským hnutím se pro vymezené téma projevila jako nepřiliš důležitá. Jinými slovy obsah a cíl této práce zůstaly prakticky stejné, jen bylo nutné provést nezbytné úpravy pro kvalitnější zpracování, přehlednost a čtenářský komfort.

Pro pochopení vymezeného tématu jsem se v úvodu rozhodl nastínit některé důležité momenty ve vývoji Hizballáhu, které měly přímý či nepřímý dopad na budoucí vztahy s UNIFIL. Pro tyto vztahy byl klíčový proces tzv. libanonizace, který změnil vztah šíitského hnutí jak směrem k centrálním autoritám, tak i k některým dalším aktérům. V této práci zastávám postoj, že proces libanonizace a obecné momenty ve vývoji Hizballáhu mohly mít dopad i na vztahy s UNIFIL. Pokud chceme charakterizovat vztah šíitského hnutí Hizballáh a Prozatímních jednotek OSN v Libanonu po občanské válce, je nutné vycházet z událostí, které konci občanské války předcházely. Proto budu v této práci vycházet z Otevřeného dopisu Hizballáhu vydaného v roce 1985, který se dá nazvat ideologických a politickým programem hnutí několik let po jeho vzniku (Otevřený dopis 1985).

Vztah tohoto šíitského hnutí vůči UNIFIL se postupem času měnil zejména v závislosti na intenzitě bojů s Izraelem, změnou politického kurzu vůdců hnutí či vztahu k iránskému a syrskému vedení. Neméně důležité byly také rozdílné postavení dvou konkurenčních šíitských hnutí, tj. Amalu a Hizballáhu, vůči aktivitám mise UNIFIL. V další kapitole zmiňuji počátek působení mise UNIFIL a také změnu mandátu mise rezolucemi OSN v roce 2006. Přestože se zabývám vztahy mezi UNIFIL a Hizballáhem, jednou z klíčových proměnných byl Izrael a jeho dlouhodobá přítomnost v jižním Libanonu od roku 1982 do roku 2000 a které ovlivňovala i vztahy, kterými se primárně zabývám (Majed 2010: 3). V následující kapitole se snažím analyzovat procesy a události, které ovlivnily vzájemné vztahy, faktory, které přispěly ke vzájemnému sblížení a faktory, které zapříčinily ochlazení vzájemných vztahů. Ke konci této kapitoly bude kladen důraz i na vzájemné setkávání hlavních představitelů Hizballáhu a UNIFIL i přes rozdílnost teoretických východisek.

Literatura

Zdrojů pro tuto bakalářskou práci je poměrně velké množství, nicméně se oproti vzájemným vztahům zabývají převážně vývojem a ideologií Hizballáhu (Samaan Alagha), bezpečnostní situací a terorismem (Harik, Norton) či rolí jednotek UNIFIL (Cunningham s Orlikowskim, Göksel či Makdisi).

V této bakalářské práci pracuji s několika okruhy zdrojů. První z nich jsou primární zdroje jako jsou oficiálními dokumenty Organizace spojených národů jako znění příslušných rezolucí, půlročních zpráv ohledně fungování mise UNIFIL či texty popisující základní problematiku mise či dané rezoluce. Dále jsem pracoval i s ideologickým programem Hizballáhu, tzv. Otevřeným dopisem, či v neposlední řadě s projevy představitelů Hizballáhu i mise UNIFIL. V práci pracuji s velkým množstvím sekundární literatury, které byly v drtivé většině případů v anglickém nebo francouzském jazyce z důvodu přirozeného nedostatku publikací a článků v českém jazyce. Mnoho publikací se zabývalo teoretickými přístupy či historickým vývojem Hizballáhu, nicméně skoro žádná z nich se významně nezabývala vztahy s okolními aktéry a dopady těchto vztahů na situaci v oblasti, přičemž mnohdy ignorovaly roli mise UNIFIL. V neposlední řadě bylo z důvodu absence jakékoliv literatury v některých pasážích čerpat i z internetových zdrojů, zejména pak ze zpravodajských serverů či novinářských analýz zabývajících se tímto tématem.

1. Hnutí Hizbulláh a kontext událostí

1.1. Dopad občanské války v Libanonu na Hizbulláh

Šíitské hnutí Hizbulláh vzniklo ve specifickém kontextu libanonské občanské války, která zásadním způsobem změnila podobu křehkého státního zřízení a která se mimo jiné stala bojištěm a geopolitickou šachovnicí různých regionálních a mezinárodních aktérů. Hnutí Hizbulláh bylo „*ovocem občanské války, jejím důsledkem*“, kdy toto nestátní hnutí „*vzniklo v ně státu (Libanon), koncipováno ostatními státy (Írán a Sýrie) k boji proti dalším státům (Izrael a Spojené státy)*“ (Samaan 2007: 21).

Jedním z důležitých faktorů, který ovlivnil vznik hnutí Hizbulláhu, bylo historické postavení šíitské komunity, která obývala zejména oblasti jižního Libanonu, části údolí Bekáa a určitá předměstí hlavního města Bejrútu. Šíitská komunita patřila již od vzniku samostatného Libanonu k té části obyvatelstva, jejíž zastoupení v parlamentu neodpovídalo reálným predispozicím v porovnání s křesťanskou či sunnitskou komunitou (Samaan 2007: 24-26). Převážně periferní a venkovské oblasti obývané šíitskými Libanenci zůstávaly v ústraní rozvojových plánů a tyto oblasti se nepodílely na rozvoji nových, především terciárních složek hospodářství od 40. do 70. let minulého století (Majed 2010: 3).

Občanská válka v Libanonu rozvrátila tamní společnost a libanonské autority nebyly schopné zajistit šíitské komunitě základní veřejné služby, jaké od nich Libanenci očekávali. Ekonomicky a sociálně znevýhodněná část obyvatelstva, v tomto případě šíitská komunita, hledala před a během válečných let prostředek seberealizace a identifikace, z čehož profitovaly převážně sektářsky a militantně založené frakce a hnutí (Haddad 2013: 18). Tyto složky těžily zejména z podpory nespokojených a radikalizujících se lidí více náchylných k náboženské či válečné propagandě, v mnohých případech byli tito lidé ovlivněni myšlenkami socialismu a panarabismu (Samaan 2007: 26).

Během 70. let se šíitská populace v kontextu vzestupu islamistických hnutí radikalizovala a organizovala, a tudíž v roce 1974 vzniklo hnutí Amal, v překladu znamenající „Hnutí naděje“. Amal byl založen a veden čelním představitelem šíitů v Libanonu Musou al-Sadrem. Toto hnutí bylo ovšem přímo závislé na rozhodnutích syrské vládnoucí vrstvy, která se prostřednictvím Amalu i přímé vojenské intervence v roce 1976 pokoušela získat vliv a pozice v Libanonu (Alagha 2006: 25-26).

Důležitým mezníkem ve vztahu k šíitské komunitě se stal rok 1979, kdy byla v Íránu nastolena šíitská teokratická republika vedená ajatolláhem Chomejním. Nově etablovaný a silně ideologicky vymezený Írán se snažil šířit ideje islámské revoluce a upevnit si svou pozici v regionu, tudíž začal podporovat vznikající hnutí v Libanonu (Majed 2010: 4). Z pohledu šíitského obyvatelstva, které nikdy nehrálo důležitou pozici jak v politické, tak v ekonomické sféře, byla takováto podpora velmi významná a mobilizující. Vzhledem k absenci silného vůdce hnutí Amal a rostoucí síle a zájmu Íránu na šíření islámské revoluce se v Libanonu mezi šíitskou komunitou vyskytly vhodné podmínky pro vznik militantnějšího a ze zahraničí finančně, technologicky a ideologicky podporovaného hnutí (Alagha 2006: 32-33). Intervence IDF do Libanonu v roce 1982 posloužila jako záminka a vhodný ideologický prvek ke vzniku nového hnutí Hizbulláh. Simon Haddad symbolicky poukazuje na vznik Hizbulláhu jako na „*svazek mezi šíitským hnutím a islamistickým Íránem nejenom proti izraelské okupaci jihu země, ale také z důvodu organizace historicky marginalizovaných libanonských šíitů*“ (Haddad 2013: 18).

Zásah zahraničních aktérů velmi nahrál nepřehlednosti a výbušnosti situace v Libanonu. Sýrie rozšiřovala své pole působnosti a vliv v regionu, Írán praktikoval podporu spřízněnou šíitskou skupinu a Izrael intervenoval z důvodu vojenských aktivit a útoků palestinských ozbrojených složek OOP. Tyto faktory dopomohly vytvořit vhodné prostředí, ve kterém se mohla šíitská komunita, do té doby chudší a neprivilegovaná část libanonské populace, radikalizovat a aktivně bojovat proti cizímu nepříteli ztělesněném v IDF (Samaan 2007: 47).

1.2. Vnitřní politika a proces tzv. libanonizace

Problematika transformace Hizbulláhu v politické uskupení, tzv. proces libanonizace, je velmi komplexní a rozebraná v jiných textech. V kontextu této práce jsou důležité jen vybrané faktory vztahující se k fenoménu libanonizace a vztahům s jednotkami UNIFIL. Hizbulláh se od svého vzniku během občanské války stále nachází v procesu „*permanentní metamorfózy*“ (Samaan 2007: 8). V této práci se přikláním k obecnému přístupu, který poukazuje na dvojí tvář Hizbulláhu. Ten se z původně militantního a silně ideologicky zaměřeného hnutí dokázal v důsledku změn v regionu i v libanonské politice proměnit na hnutí schopné podílet se na rozhodovacím procesu země (Hamzeh 2004: 1). Na druhou stranu je nutné podotknout, že ačkoliv

Hizbulláh prošel procesem libanonizace, tak se hnutí zcela netransformovalo v tradiční politickou stranu využívající běžné parlamentní praktiky. Hnutí si stále uchovává kontakty s Íránem a Sýrií, provádí sociální politiku prakticky vyhrazenou vlastní šíitské komunitě a navíc se nezděráhá použít násilí k teroristickým aktivitám.

Zapojení do politického života ze strany Hizbulláhu je jedním z klíčových fenoménů procesu libanonizace. Představitelé „strany Boží“ pochopili, že v poválečném Libanonu dokážou ideologicky i materiálně uspokojit šíitskou komunitu nejenom prostřednictvím boje proti IDF, ale také pomocí politiky. Tudíž se Hizbulláh rozhodl pro zapojení do libanonské legislativy a exekutivy, jako se tomu poprvé událo v roce 1992 během prvních libanonských parlamentních voleb (Majed 2010: 8). Postupem let se ze silně ideologického Hizbulláhu stala pragmatická a libanonská politická strana s důrazem na sociální program a hájení zájmů šíitské komunity (Šnaidauf 2002). Z ideologického hlediska bylo velmi důležité pragmatické opuštění myšlenky vytvoření islamistického státu v Libanonu, který se měl inspirovat v íránském systému po roce 1979. V tzv. Otevřeném dopisu (viz kapitola 3) Hizbulláh tvrdil, že jeho cílem bylo vytvořit islamistickou vládu pod kontrolou Hizbulláhu v zájmu boje proti IDF a „dalším nepřátelům“ bez ohledu na ostatní a rozdílné komunity a hnutí v Libanonu (Otevřený dopis 1985). Myšlenku islamistické revoluce vystřídalo z důvodu účasti v parlamentních volbách přijatelnější „islámské hnutí odporu“, které mělo poukazovat na Hizbulláh jako na hnutí bojující proti IDF a hájící zájmy všech Libanonců (Majed 2010: 9). Přestože Hizbulláh nepropaguje vytvoření islámského státu, tato myšlenka byla z jeho programu kompletně opuštěna až v politickém prohlášení v roce 2009 (Dionigi 2011: 256).

Když se Hizbulláh rozhodl zúčastnit se voleb jako politické hnutí, změnil se i vztah k libanonskému státu jako takovému. Proces libanonizace Hizbulláhu přinesl přijetí národních hodnot a zájmů, které již nebyly exkluzivně spjaty se šíitskou komunitou. Hizbulláh se začal prezentovat jako ochránce Libanonu před IDF a zaměřil svůj program více na celo-libanonskou tematiku, snažil se přitom přizpůsobit i svou rétoriku ve snaze udržet si a případně získat podporu. Náhled Hizbulláhu na libanonskou státnost a instituce byl specifický a vždy se zakládal na multi-konfesním charakteru země, v čemž se Hizbulláh nelišil od většiny ostatních politických stran (Dionigi 2011: 255-256). Na druhou stranu Hizbulláh přijal demokratické a pluralitní fungování státu a jeho institucí, osvojil si politický jazyk a kulturu, které stojí v rozporu s původní militantní a silně islamistickou rétorikou obsažené např. v Otevřeném dopisu

(Otevřený dopis 1985). Nově nastolený směr Hizballáhu během 90. let se snažil o propagaci hnutí jako celo-libanonské politické strany, nicméně praxe byla komplikovanější a ostatní libanonská hnutí a komunity to tímto způsobem nevnímaly (Azani 2012: 746).

Proces libanonizace Hizballáhu je přímo spjatý s koncem občanské války, který znamenal pro Hizballáh výzvu v novém směřování a změnou ve vedení. Hassan Nasrallah byl zvolen generálním tajemníkem Hizballáhu v roce 1992 a i díky jeho vlivu začala postupná transformace Hizballáhu od islámského hnutí odporu směrem k pragmatickému aktéru, pro kterého je ovšem boj proti IDF zásadní (Avon, Khatchadourian 2010: 56). Hizballáh se dokázal koncem 80. let vypořádat se svým konkurenčním šiitským hnutím Amal, nicméně zaznamenalo krizi podpory ze strany Íránu, což mělo mimo jiné také dopad na postupnou adaptaci na národní prostředí, poukazování na sebe jako na hnutí chránící primárně libanonské zájmy či používání národních symbolů Libanonské republiky (Šnidauf 2002). Vzhledem k vlivu přítomné syrské armády a slabým centrálním orgánům byl Hizballáh považován za jediného relevantního aktéra, který byl schopný hájit zájmy šiitské komunity a svádět boj s okupační a lépe vyzbrojenou izraelskou armádou (Harik 2004: 48-50). Přestože velká část libanonských šiitů brala politickou činnost a boj proti IDF pozitivně, tento sektářský přístup zvyhodňoval v praxi pouze šiity a zdůrazňoval hranice, rozdíly a spory mezi komunitami. Přístup Hizballáhu *„popíral libanonskou tradici náboženského vyznání [a také] princip rovných práv pro všechny Libanonce, čímž zdůrazňoval jejich zařazování do skupin na základě náboženského vyznání“* (Majed 2010: 8).

Stažení izraelských jednotek z Libanonu v roce 2000 bylo považováno za velký úspěch pro hnutí Hizballáh prezentovaný jako ochránce Libanonců před „sionistickou agresí“. Popularita Hizballáhu rezonovala i v okolních arabských zemích, jelikož to byl právě „on“, kdo dokázal „porazit“ izraelskou armádu, která v kontextu arabsko-izraelských válek utrpěla první vojenskou porážku (Majed 2010: 8). Nicméně po stažení izraelských vojsk nastala očekávaná otázka ohledně aktivit hnutí Hizballáhu, zejména ohledně vlastnictví zbraní. „Strana Boží“ tak přestala být podporována mimo libanonskou šiitskou komunitu, tzn. zejména křesťany a sunnity a chápána jako ochránce Libanonců před cizím nebezpečím (Norton 2006: 54). Atentát na libanonského premiéra Rafika Harírího a následná „Cedrová revoluce“ způsobily stažení syrských jednotek z Libanonu a změnu přístupu k Hizballáhu, který byl obviněn z účasti na atentátu (Azani 2012: 748). Pro Hizballáh byly zlomové následné parlamentní volby, po

kterých se zapojil do celonárodní vlády, což znamenalo zásadní posun v transformaci hnutí schopného se podílet na libanonské exekutivě (Avon, Khatchadourian 2010: 96). Nicméně Hizballáh byl vystaven kritice, že jako vládní strana není schopná zrušit své militantní křídlo, které po stažení IDF pro mnohé komunity ztrácelo na významu (Norton 2006: 63). Klíčová byla pro Hizballáh měsíční válka s Izraelem v létě roku 2006, při které dokázal dobře vyzbrojený Hizballáh vést boje s IDF. Tato válka znamenala změnu v rozmístění sil v Libanonu, opětovné stažení Izraele a změnu přístupu ze strany UNIFIL (Cunningham, Orlikowski 2012: 27-28).

Hizballáh prodělal během své existence řadu proměn a po dvou desetiletích, které uběhly od krvavé občanské války, se zdá, že se „Strana Boží“ dokázala vypořádat s řadou výzev. V rámci procesu libanonizace se hnutí postupně etablovalo v pluralitním systému Libanonu a zaměřilo se na svou politickou činnost, která rezonovala i účastní v několika libanonských vládách. Důležité bylo opuštění myšlenky vytvoření islámského státu, osvojení si hodnot a norem libanonského státu a zavedení umírněnějšího, pragmatického a realistického politického kurzu. Od džihádu, přímé podřízenosti Íránu a teroristických aktivit se Hizballáh dokázal stát také jednou z hlavních vlivných libanonských politických stran s vlastní širokou sociální politikou (Alagha 2006: 208).

2. Prozatímní jednotky OSN v jižním Libanonu

2.1. Vznik mise UNIFIL v roce 1978

Historickým kontextem pro vytvoření Prozatímních jednotek OSN v Libanonu (UNIFIL) byla jako v případě Hizbulláhu aktivita IDF v Libanonu, konkrétně izraelská invaze „Operace Litani“ v březnu roku 1978. Tři dny po izraelské vojenské invazi přijala Rada bezpečnosti OSN rezoluci č. 425 a s ní spojenou rezoluci č. 426, které reagují na přítomnost a aktivity IDF v Libanonu (Göksel 2007: 2). Zmíněné rezoluce z 19. března 1978 obsahují tři základní body, na kterých byla následně vytvořena mírová mise OSN postavena. Prvním byl „*respekt k teritoriální integritě, suverenitě a politické nezávislosti Libanonu v rámci mezinárodně uznaných hranic*“. Dále rezoluce požadovala, aby izraelská armáda „*ihned ukončila vojenské aktivity proti libanonské teritoriální integritě a stáhla své síly z celého území Libanonu*“ (S/RES 425 [1978]). Klíčový byl bod 3, který ustanovil misi UNIFIL, které měla operovat na území jižního Libanonu, „*zajišťovat stažení izraelských vojsk, obnovit mezinárodní mír a bezpečnost a pomáhat libanonské vládě navrácení její efektivní kontroly nad vlastním územím*“ (S/RES 425 [1978]).

Před misí UNIFIL čekal velmi těžký úkol. Na území jižního Libanonu operovala OOP i Jiholibanonská armáda (SLA), která byla napojena na izraelskou armádu a umožňovala Izraeli ponechat si vliv i na území, na kterém se přímo jeho jednotky nenacházely. Tento fakt znemožnil misi UNIFIL naplnit jeden ze svých klíčových úkolů obsažených v rezolucích z roku 1978, a to zajistit plné stažení izraelských jednotek z libanonského území a obnovení plné suverenity státu. (Cunningham, Orlikowski 2012: 12).

Po krátkých intenzivních bojích na izraelsko-libanonské hranici v roce 1982 spustil Izrael novou vojenskou okupaci Libanonu zvanou „Operace Mír pro Galileu“. Jednotky UNIFIL, nerespektované IDF, nemohly přímo vojensky zasáhnout proti žádné participující straně a role mise UNIFIL se limitovala na zajištění humanitární pomoci a ochranu civilního obyvatelstva, které bylo velkou měrou zasaženo probíhajícími boji (Fadel, Eid et al. 2009: 23). Tento vzorec chování se mohl projevit v pozdějších vztazích mezi modrými přilbami a Hizbulláhem, jelikož mise OSN byla limitována poměrně slabým mandátem a spolupráce s centrální vládou a nestátním aktérem byla zásadně odlišná.

Koncem 80. let a během 90. let, kdy se Libanon vzpamatovával z důsledků občanské války, zaujímala Rada bezpečnosti aktivní přístup a snažila se donutit izraelskou vládu, aby se naplno stáhla z daného území a plně respektovala aktivitu mírových jednotek (Fadel, Eid et al. 2009: 24). Po opakovaných apelech ze strany OSN se izraelská armáda stáhla v roce 2000 z libanonského území, čímž se vracíme k původnímu cíli mise UNIFIL, který byl tímto z převážné míry naplněn (UN, 2014).

Přestože došlo k výraznému uklidnění situace, v následujících letech nadále docházelo v jižním Libanonu k četným bojům na libanonsko-izraelské hranici. Velmi zásadní se stala otázka hranic mezi Izraelem a Libanonem. Takzvaná „Modrá linie“ se stala mezinárodně hlídanou hranicí členy mise UNIFIL, za kterou se mělo stáhnout izraelské vojsko. S ohledem na složitá jednání ohledně budoucí podoby Modré linie se pouze tři původní libanonské osady se při vytyčování nové hranice staly následně součástí Izraele, takže územní změny byly marginální. Stabilizace situace koncem roku 2000 způsobila, že koncem roku 2002 se v jižním Libanonu nacházelo přibližně 2000 členů jednotek UNIFIL, což bylo v porovnání s rokem 2000 snížení na čtvrtinu (Cunningham, Orlikowski 2012: 31-32).

2.2. Nový mandát mise UNIFIL v roce 2006

Po četných raketových útocích Hizballáhu z libanonského území v roce 2006 a spuštění izraelské ofenzívy do Libanonu vypukla tzv. Druhá libanonská válka. Zredukované jednotky mise nebyly schopné a ani neměly legitimní podporu v mandátu aktivně vstupovat do probíhající války a tudíž se jejich aktivita omezila na zajištění humanitární pomoci i přes velké riziko v probíhajících bojích (UN 2014). Po měsíčních bojích Rada bezpečnosti OSN zareagovala 11. srpna 2006 vyhlášením rezoluce č. 1701. Státy RB OSN se shodly na nutnosti ukončení konfliktu, obnovení pořádku v jižním Libanonu, jak ze strany mise OSN, tak i ze strany Libanonské armády (LAF), která nepůsobila na území mezi Modrou linií a řekou Lítání (S/RES 1701 [2006]). Článek 12 obsahoval posílení mandátu UNIFIL ohledně kompetencí jednotek mise, které mohly „ochránit civilní obyvatelstvo od bezprostředně hrozícího nebezpečí fyzického násilí“ (S/RES 1701 [2006]). V dalších bodech rezoluce požadovala OSN stažení IDF, důrazné respektování Modré linie, posílení humanitární pomoci a vyzývalo libanonskou vládu, aby podnikla patřičné kroky k udržení své suverenity. Pokud hovoříme o početném posílení mise UNIFIL, obsahuje popisovaná rezoluce v článku č. 11 zvýšení počtu

vojáků mise až na 15 000, což je několikanásobné zvýšení v porovnání se stavem před válkou mezi Izraelem a Hizbulláhem (S/RES 1701 [2006]).

V porovnání s rokem 1978 hrály tentokrát klíčovou roli v rozšiřování mise UNIFIL evropské státy, zejména Francie, Itálie a Španělsko, čímž se Evropa poprvé po delší době výrazně zapojila do formování mírových misí, jak to mimo jiné akcentuje Alexander Mattelaer: *„Jak v politické, tak i ve vojenské oblasti byly evropské státy hnací silou v rozšíření mise UNIFIL – což ukazuje obtížný návrat k peace-keepingovému procesu OSN od debaklu v bývalé Jugoslávii“* (Mattelaer 2009: 9). Kontingenty evropských států se krátký čas po přijetí rezoluce č. 1701 připojily k přítomným jednotkám, aby byla zajištěna bezpečnost na územích uvolněná IDF (Fadel, Eid et al. 2009: 35).

3. Prvotní vztahy mezi Hizbulláhem a UNIFIL

3.1. Východiska vzájemných vztahů

Jak již bylo v předchozí kapitole zmíněno, hnutí Hizbulláh se etablovalo na začátku 80. let v době probíhající občanské války. V únoru roku 1985 byl prezentován politický manifest, tzv. „Otevřený dopis Hizbulláhu“, který shrnuje postoje a cíle „strany Boží“. Důraz byl kladen na konstrukci islámské identity zdůrazňující roli členů Hizbulláhu jakožto bojovníků proti cizímu útlaku, kteří musejí být připraveni k boji (Otevřený dopis 1985). Hizbulláh se již od svého začátku stavil velmi negativně k západním mocnostem, zejména pak ke Spojeným státům, kterým připisoval klíčový podíl na vměšování se do libanonských záležitostí. V dopise bylo uvedeno, že *„Amerika, její atlantičtí spojenci a sionistická entita ... na nás nestále útočí“* (Otevřený dopis 1985). Tento nepřátelský postoj jak vůči západním státům, tak zejména ke svému úhlavnímu nepříteli, tzn. Izraeli, byl důkazem velmi agresivní a útočné rétoriky hnutí. V další části byli členové hnutí Hizbulláhu vyzýváni, aby v zájmu vlastního lidu *„bojovali proti zradě – ze strany Francouzů, Američanů či Izraelců – pomocí útoků proti jejich základnám a prováděli válku odboje proti okupačním silám“* (Otevřený dopis 1985). Ve stejném duchu se ke konci dopisu dostáváme k tomu zásadnímu, a to vyjádření k aktivitě jednotek UNIFIL, které byly již 7 let přítomné v jižním Libanonu. *„S velkým důrazem odmítáme UNIFIL, který sem byl zaslán světovou arogancí, aby okupoval Izraelem evakuovaná území, a sloužil do budoucna jako nárazníkové pásmo“* (Otevřený dopis 1985). Hizbulláh po následujících několika let vycházel z tohoto antagonistického přístupu k misi, který znamenal, že Hizbulláh by se měl podle svého prohlášení chovat k vojákům mise UNIFIL jako k cizím, okupačním a nepřátelským jednotkám, s jejichž existencí hnutí Hizbulláh na území jižního Libanonu nesouhlasí.

Hizbulláh nebyl jediným šíitským militantním hnutím, a tudíž je důležité zmínit se o rozdílnosti mezi hnutím Hizbulláh a Amal ve vztahu k UNIFIL. Hnutí Amal dokázalo ocenit přínos jak ve vojenské přítomnosti jednotek UNIFIL a s tím související jejich stabilizační roli, tak i civilní a humanitární pomoc konkrétním obyvatelům (Cunningham, Orlikowski 2012: 20). Představitelé Amalu tudíž respektovali misi a nepovažovali ji za hrozbu své suverenity či nástroj Spojených států, oproti více radikálnímu postoji Hizbulláhu (Göksel 2007: 61). Jak vysvětluje Alagha, zatímco představitelé hnutí Amal se *„rozhodli pro kooperativní pracovní vztah s UNIFIL,*

Hizbulláh ho považoval za nástroj ochrany Izraele a překážku k islámským odbojovým operacím“ (Alagha 2011: 101). Vzájemné spory zmíněných hnutí přerostly koncem 80. let v otevřený konflikt, který byl ukončen zprostředkovaným jednáním ze strany Sýrie a Íránu (Hamzeh 2004: 102). Hizbulláh postupně začal dominovat mezi šíitskou komunitou a pro jednotky UNIFIL to znamenalo zhoršení situace ohledně komunikace s představiteli šíitů, jelikož s Amalem měly prozatímní jednotky mnohem přátelštější vztahy. Jak začal Hizbulláh dominovat mezi šíitskou komunitou, změnil se i vztah populace k misi jako takové. Toto shrnuje bývalý vrchní představitel mise UNIFIL Timur Göksel, který tvrdí, že vztahy ze strany UNIFIL k Hizbulláhu byly koncem 80. let napjaté s ohledem na fakt, že „většina členů Hizbulláhu nepocházela z jihu a neměla tušení, kdo jsou ti muži OSN s modrými přílbami a co dělají na šíitském území. Podle nich jsme byli sionističtí imperialističtí agenti a nemohli pochopit, jak můžeme mít tak dobrý vztah s místními lidmi“ (Göksel 2007: 61).

3.2. Změna postojů Hizbulláhu a vliv Hassana Nasralláha

Změna ve vedení Íránu v roce 1989 znamenala přehodnocení politiky vůči Hizbulláhu ohledně materiální pomoci, která byla zredukována (Berti 2011: 949). Nové íránské vedení podpořilo Sýrii, která si prostřednictvím své vojenské přítomnosti v Libanonu udržovala vliv na tamější politickou scénu, což lehce omezovalo aktivity Hizbulláhu, který již nedostával tak masivní materiální i politickou podporu a musel respektovat přítomnost syrské armády v Libanonu. Rostoucí podpora Hizbulláhu mezi šíitskou komunitou pozměnila chápání Hizbulláhu v post-konfliktním Libanonu a byla jednou z hlavních příčin, proč se Hizbulláh rozhodl účastnit politického života v Libanonu (Berti 2011: 949). Účast v prvních libanonských parlamentních volbách v roce 1992 po skončení občanské války byla potvrzena vedením Hizbulláhu po dlouhých debatách a také díky přímému íránskému vlivu, který podporoval účast ve volbách, etablování politického křídla hnutí a také zastávání pragmatictějšího přístupu (Alagha 2011: 151).

Změna ve vedení Hizbulláhu se promítla i do vztahů s UNIFIL. V roce 1992 se dostal do čela Hizbulláhu Hassan Nasralláh, který byl zastáncem pragmatického a mírnějšího křídla a podporoval zapojení Hizbulláhu v parlamentních volbách v roce 1992. Před etablováním Hizbulláhu byl Nasralláh členem šíitského hnutí Amal, které si udržovalo mnohem lepší vztahy s UNIFIL, než právě Hizbulláh v následujících letech. Tyto příznivější vztahy a pochopení poválečné problematiky mohou být jedním

z důvodů, proč Hizballáh v některých otázkách zmírnil svůj agresivní postoj vůči misi OSN. Nesmíme ovšem opominout, že pro Hizballáh byl prvotním zájmem stále boj proti svému úhlavnímu nepříteli, tj. proti IDF (Avon, Khatchadourian 2010: 49-55). Nové vedení se také zaměřilo na udržení zbraní, které by byly, dle slov vedení, použity pouze v boji proti IDF (Abboud, Muller 2012: 70).

Zmíněná snaha o mírové soužití s misí UNIFIL byla hlavní částí nového pragmatického přístupu, nicméně pro Hizballáh zůstával Izrael jako úhlavní nepřítel a tomu také přizpůsoboval své aktivity. Nové vedení Hizballáhu v čele s Nasralláhem začalo prosazovat umírněný směr hnutí (viz výše) a nesnažilo se za každých okolností být nepřátelské vůči přítomnosti UNIFIL. Hizballáh si „začal uvědomovat, že *peace-keepingové jednotky nejsou hrozbou v probíhající ozbrojené kampani proti Izraeli*“ (Cunningham, Orlikowski 2012: 23). Nový vůdce Hizballáhu pochopil, že v boji proti IDF nemá v zájmu si vytvářet v mírové misi dalšího nepřítele, „...*nemuseli se mít rádi, ale také nemuseli po sobě střílet zbraněmi*“ (Cunningham, Orlikowski 2012: 23). Díky Nasralláhově pragmatičnosti bylo vytvořeno oficiální spojení mezi Hizballáhem a UNIFIL a již zpočátku 90. let došlo k prvnímu setkání svého druhu jakožto představitel mise s představitel Hizballáhu (Göksel 2007: 70-72). Hizballáh nevedl a ani neměl důvod vést otevřenou válku proti mírovým jednotkám, hlavním vojenským cílem byla porážka IDF okupující jižní Libanon a k tomuto účelu mohli členové Hizballáhu využít přítomnosti UNIFIL či jejího slabého mandátu během 90 let.

3.3. Situace ve druhé polovině 90. let

V průběhu 90. let probíhaly s různou intenzitou boje mezi Hizballáhem a Izraelem. Přítomná vojska UNIFIL se s ohledem na svůj mandát do bojů aktivně nezapojila a spíše se zaměřila na poskytování humanitární pomoci. Vojáci mírové mise byli ovšem vztaženi do bojů v roce 1996 mezi IDF a Hizballáhem (Dionigi 2011: 140). Jednotky Hizballáhu zneužily přítomnost základny UNIFIL a z jejího bezprostředního okolí útočily na izraelské vojáky, kteří opětovali palbu, tzn. i na areál jednotek UNIFIL, kam se před probíhajícími boji skrylo několik stovek civilistů. Tato událost zvaná „Masakr v Qaná“ si vyžádala přes stovku civilních obětí a zranění čtyř vojáků UNIFIL a vyvolala ostrou mezinárodní kritiku převážně směrem k Izraeli (Dionigi 2011: 142). Masakr v Qaná se stal také tématem jednání na půdě Spojených národů a donutil zainteresované strany přistoupit na tzv. Dubnovou dohodu, která pozastavila boje na

území jižního Libanonu a zavázala zainteresované státy, aby se zřekly jakýchkoliv aktivit, které by vedly k útokům na neozbrojené civilisty (Dionigi 2011: 145). Hizballáh hodnotil incidenty z roku 1996 bez jejich následné reakce UNIFIL jako stranění Izraeli a nesouhlasil s nedostatečnou kritikou Izraele. Zastánci případné spolupráce s jednotkami UNIFIL naráželi na odpor těch členů, kteří v aktivitě mírové mise viděli prostředek izraelské ochrany na libanonském území a zaujatosti ohledně jejich vojenských aktivit (Cunningham, Orlikowski 2012: 25).

Konec 90. let byl ve znamení občasných bojů mezi Hizballáhem a Izraelem a stálou přítomností izraelských a syrských vojsk na území Libanonu. Mise UNIFIL se v této době zaměřovala na pomoc civilnímu obyvatelstvu (UN 1998). Důležitým bodem byl slib Hizballáhu a IDF mezinárodním jednotkám, že nebudou bojovat ani využívat blízké okolí areálů a základen UNIFIL. Nicméně tento slib byl jak ze strany Hizballáhu, tak ze strany izraelských jednotek ignorován a několikrát porušen (UN 1998). Tento fakt poukazoval na křehké vztahy mezi UNIFIL a Hizballáhem, který v případě bojů s IDF ignoroval přítomnost vojsk v jižním Libanonu a v některých případech i přímo napadal jednotky na kontrolních stanovištích (UN 1998). Zhoršení situace nastalo během roku 1999, kdy aktivita ze strany Hizballáhu byly agresivnější a v ojedinělých případech ohrožovala vojáky mise UNIFIL, jelikož se v některých případech „ukázaly známky ztráty kontroly a [vojáci Hizballáhu] ventilovali svou frustraci palbou směrem na pozice UNIFIL“ (UN 1999).

Tato kapitola se váže k mé výzkumné otázce, jelikož se jedná o příklad rozdílu teoretického přístupu a pragmatické koexistence, případně spolupráce. Hnutí Hizballáh ještě před koncem občanské války zastávalo negativní postoj vůči jednotkám UNIFIL. Důležitým faktorem byla změna přístupu k ostatním aktérům. Jedná se zejména o proces libanonizace, kdy zapojení Hizballáhu do libanonské politiky, umírněnější a racionálnější postoj se projevil i ve vztahu k misi UNIFIL. Ta v kontextu rétoriky v Otevřeném dopise již nebyla vnímána jako cizí a nepřátelská, nicméně v některých případech považována za aktéra stranického Izraeli. Dalším vlivem na postoje Hizballáhu byla změna iránského režimu, vliv Sýrie a nástup Nasralláha do čela hnutí. Změnou situace po skončení války a v kontextu probíhajících bojů s IDF se představitelé Hizballáhu smířili s přítomností UNIFIL, jelikož jim existence mise nebránila vést konflikt s Izraelem. Konec 90. let se nesl ve znamení pokračujících bojů mezi Hizballáhem a IDF. Dané boje se zintenzivňovaly bez ohledu na přítomné jednotky UNIFIL, které se staly několikrát útokem jak ze strany Hizballáhu, tak ze strany IDF.

Mise UNIFIL se v daném období zaměřila na aktivity, které byly spojené s pomocí civilnímu obyvatelstvu, které bylo danými boji nejvíce zasaženo.

4. Vztahy Hizballáhu a UNIFIL po roce 2000

4.1. Stažení IDF z Libanonu a stabilizace situace

V květnu roku 2000 se Izrael jednostranně stáhl z jižního Libanonu, což znamenalo zásadní změnu pro Hizballáh, libanonskou vládu i Prozatímní jednotky OSN v jižním Libanonu. V důsledku stažení IDF se fakticky rozpadla Izraelem financovaná Jiholibanonské armáda, z čehož těžilo hnutí Hizballáh (Harik 2004: 136). Formální naplnění mandátu jednotek UNIFIL obsaženého v rezolucích RB OSN z roku 1978 sice znamenalo, že IDF se stáhly z Libanonu (až na výjimky, které budou zmíněny později), nicméně Hizballáh obsadil izraelskou armádou či SLA opuštěná území a nedovolil UNIFIL, aby měl oblast plně pod kontrolou a mohl koordinovat příští kroky s centrální armádou (Azani 2011: 225-226).

Po stažení IDF jakožto svého úhlavního nepřítele se snažil Hizballáh ospravedlnit ponechání si velmi silného vojenského arzenálu, který způsobil IDF znatelné škody. Izraelská armáda nicméně zůstala přítomna ve farmách Šibáa (Har Dov) a v enklávách Kfar a Ghadžar (Dionigi 2011: 137). Pro Hizballáh byla právě přítomnost IDF v daných oblastech vhodným argumentem, proč si hnutí Hizballáh mělo ponechat své zbraně a vést vojenské aktivity v jižním Libanonu i přes přítomnost modrých přileb (Azani 2011: 225). Hizballáh jakožto hnutí odporu prohlašoval, že je nejlepší možnou alternativou díky svým znalostem terénu, zkušenostem s bojem proti Izraeli a intenzivními vztahy s běžnou populací na daném území (Samaan 2007: 122).

Stažení IDF se dá považovat z pozitivní faktor pro UNIFIL z hlediska naplnění mandátu. Na druhou stranu se modré přilby ocitly v nové situaci, kdy se Hizballáh vezl na vlně popularity a ovládal prakticky veškeré území jižního Libanonu a jednotky UNIFIL nebyly po izraelském stažení podpořeny LAF. Mise OSN se tudíž musela vypořádat s velmi silným a ozbrojeným Hizballáhem, který de facto respektoval přítomnost jednotek UNIFIL, nicméně místní obyvatelstvo bylo ovládáno právě Hizballáhem. Jednotky UNIFIL nepředstavovaly pro aktivitu Hizballáhu obtížnou překážku v jejích vojenských i civilních aktivitách a hnutí fakticky vystřídalo Izrael v ovládnutí území jižního Libanonu. Vedení UNIFIL si bylo vědomo svého omezeného mandátu a také možného nebezpečí ze strany Hizballáhu, který byl schopen i po stažení izraelských vojsk vést příhraniční boje s Izraelem, zejména pak ve sporném území farem Šebáa. Z těchto důvodů byl ještě v roce 2000 zvýšen početní stav jednotek

UNIFIL na 7900 vojáků, což je nejvyšší počet od počátku existence mise (Cunningham, Orlikowski 2012: 26).

Územní působnosti UNIFIL bylo svědkem občasných bojů v příhraniční válce mezi IDF a Hizballáhem. Je nutné ovšem podotknout, že obavy mezinárodního společenství z možnosti zintenzivnění bojů se nenaplnily. V porovnání s dlouholetou izraelskou okupací Libanonu, nebo válkou mezi Hizballáhem a Izraelem, byla intenzita bojů mezi lety 2000 až 2006 poměrně nízká (UN 2000, UN 2001, UN 2003, UN 2005, UN 2006). Strany navíc většinou respektovaly záměrně neútočit na civilní obyvatelstvo (Norton 2000: 57). Mezinárodně spravovaná hranice mezi Libanem a Izraelem (Modrá linie) byla narušena po stažení IDF z Libanonu několika vojenskými akcemi převážně ze strany Hizballáhu. Ten v několika případech nerespektoval autoritu vojáků UNIFIL na hraničních kontrolách Modré linie, nicméně ke ztrátám na životech či eskalaci napětí mezi modrými přilbami a příslušníky hnutí Hizballáh nedošlo (UN 2000).

Během občasných bojů mezi IDF a Hizballáhem došlo v říjnu roku 2000 k únosu tří izraelských vojáků bojovníky Hizballáhu. Vedení UNIFIL bylo podrobena ostré kritice ze strany Izraele, jelikož díky získanému videozáznamu poukazoval Izrael na možnou pomoc indického vojáka v rámci UNIFIL příslušníkům Hizballáhu během únosu. Vyšetřování ovšem obvinění přímo nepotvrdila, nicméně tento incident alespoň krátkodobě narušil autoritu mise, která se ocitla v situaci, kdy byla jak ze strany Hizballáhu, tak ze strany izraelské vlády obviňována z nestrannosti a nadržování druhé straně. Tento incident poukázal na stále problematický a nestabilní vztah s Hizballáhem, který mohl i takto zneužívat přítomnosti vojáků UNIFIL k bojům proti Izraeli (UN 2000, Haaretz 2001).

Zpráva OSN z července roku 2001 uváděla, že počet bojů mezi IDF a Hizballáhem či incidenty, při kterých byla narušena Modrá linie, znatelně poklesl. Hizballáh několikrát omezoval volný pohyb vojáků mise, nicméně k vážnějším incidentům nedošlo, což souvisí se stále větším respektováním existence mise i přes občasně incidenty (UN 2001). V souvislosti se zlepšující se situací a stabilitou na hranicích mezi Izraelem a Libanem se OSN rozhodla snížit početní stav mise, která koncem roku 2003 čítala „pouhých“ 2000 vojáků s cílem dohlížet nad celistvostí a dodržování Modré linie (Cunningham, Orlikowski 2012: 25).

Po stažení IDF z Libanonu se jednotky UNIFIL musely vypořádat s posílenou pozicí Hizballáhu. Vzájemné vztahy by mohly být charakterizovány jako pragmatické

uznání vzájemné přítomnosti a respekt k operujícím jednotkám UNIFIL. Hizballáh se primárně zaměřoval na boj proti Izraeli, a tudíž neměl vážné důvody přímo bojovat proti jednotkám UNIFIL, které výrazným způsobem nebránily Hizballáhu v bojích proti Izraeli. Z vojenského hlediska znamenalo pro Hizballáh toto období rekonstrukci poničených vojenských objektů a infrastruktury. Představitelé hnutí zdůrazňovali nutnost vyzbrojení velkým množstvím raket s úmyslem odradit IDF od případného útoku, což souvisí s *„proměnou jižního Libanonu na hi-tech bunkr složený ze sofistikovaných protiraketových střel krátkého, středního i dlouhého doletu“* (Alagha 2011: 126-127). Zmíněné vyzbrojování ve velkém měřítku bez dohledu a souhlasu jak jednotek UNIFIL, tak LAF, bylo podpořeno politickou a materiální podporou ze strany syrského režimu (Cunningham, Orlikowski 2012: 26).

4.2. Rezoluce OSN č. 1559 a limity UNIFIL

Syrský vliv na dění v Libanonu viděly západní státy s velkou nelibostí a díky aktivitě Francie a USA přijala Rada bezpečnosti OSN v roce 2004 rezoluci č. 1559. Zastoupené státy požadují respektování libanonské suverenity a *„odzbrojení všech libanonských... jednotek“* a vyzývá *„všechny cizí síly, aby se stáhly z Libanonu“* (S/RES 1559 [2004]). Jinými slovy se jedná o nutnost stažení syrské armády z Libanonu a odzbrojení militantní části Hizballáhu vyžadované OSN jakožto organizací, která zřizuje přítomnou misi UNIFIL v Libanonu. V praktické rovině ovšem jednotky UNIFIL nebyly schopné zajistit plné odzbrojení Hizballáhu z několika důvodů. Samotná rezoluce neobsahovala konkrétní plán své implementace a nenabízela prostředky k její realizaci (Abboud, Muller 2012: 72-73). UNIFIL nedisponoval ani dostačujícím početním stavem, aby tento úkol v rámci rezoluce dokázal naplnit a navíc by nemohl narušit křehké vztahy s místní populací podporující Hizballáh. Je zřejmé, že vedení Hizballáhu se stavělo k rezoluci č. 1559 velmi negativně a odmítalo jakékoliv debaty o jeho ozbrojování.

Vedení Hizballáhu se vyjádřilo k rezoluci jako k americko-izraelskému projektu, který poškozují Libanon a nebere v úvahu fakt, že Hizballáh se považuje za hnutí odporu a ne za ozbrojenou milici (Cunningham, Orlikowski 2012: 27). Jeden z čelních představitelů Hizballáhu přiznává schizofrenní vztah mezi jednotkami UNIFIL a Hizballáhem. *„Samozřejmě, veřejně Hizballáh prohlašuje, že UNIFIL slouží izraelským zájmům. Na druhou stranu máme intenzivní kontakty s členy UNIFIL a věříme jejím*

lokálním lídrům. Věříme, že jejich přítomnost dělá izraelský útok velmi obtížný a v období války je nemyslitelné, že by UNIFIL napadl hnutí odporu [Hizbulláh]“ (International Crises Group 2007: 18). I díky těmto vztahům, kdy se oba aktéři navzájem tolerovali, nezaznamenaly jednotky UNIFIL zásadní eskalaci násilí vůči svým členům v oblasti působnosti. Do roku 2006 byla Modrá linie, která byla hlídána 2000 vojáky mise UNIFIL, narušena občasnými přestřelkami mezi IDF a Hizbulláhem, nicméně členové mise stáli ve většině případů mimo probíhající boje (UN 2006). Role UNIFIL se v kontextu svých omezených početních kapacit omezila na snahu situaci uklidnit a vést dialog s oběma stranami ohledně ukončení narušování Modré linie. Jedním z těžišť bojů byly již zmíněné oblasti Šebáa a Ghadžar, kde sváděl Hizbulláh a Izrael nejtvrdší boje a kde také docházelo k vojenským operacím v bezprostřední blízkosti pozic UNIFIL (UN 2006). Do eskalace bojů v roce 2006 můžeme charakterizovat období po stažení IDF za relativně stabilní. Mise UNIFIL zde i přes početní omezení hrála důležitou roli v poskytování humanitární péče a také v komunikaci s místními obyvateli. Mise se ve snaze o udržení stability měla snažit o snahu jednat se všemi stranami na daném území, tj. i s hnutím Hizbulláh (UN 2004-2006).

5. Hizballáh a UNIFIL po Druhé libanonské válce

5.1. Rezoluce č. 1701 a UNIFIL II.

Během tzv. Druhé libanonské války se ukázalo, že početně omezená mise UNIFIL nedokáže ochránit Modrou linii ani zamezit bojům mezi velmi dobře vyzbrojeným Hizballáhem a Izraelem. Rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1701 z 11. srpna roku 2006 ukončila 33 denní konflikt mezi Hizballáhem a IDF a výrazně proměnila postavení jednotlivých aktérů v regionu (UN 2006). Velmi důležitým přínosem rezoluce č. 1701 bylo dosažení překvapivé dohody mezi jednotlivými aktéry konfliktu, jelikož její znění podpořil jak Izrael, tak i jednohlasně libanonská vláda, která byla složená mimo jiné i ze dvou členů hnutí Hizballáh (Abboud, Muller 2012: 81). Nový mandát mise (UNIFIL II) umožnil zvýšit počet vojáků mise na 15 000, což je několikanásobné navýšení v porovnání se stavem před rokem 2006. Rezoluce dále vyzývala Libanonskou armádu (LAF), aby na stálo rozmístila své vojáky v jižním Libanonu, kde byla podporována přítomnými jednotkami UNIFIL, a začala přebírat kontrolu nad daným územím (UN 2006). V kontextu starého mandátu a mnohých kritik na slabé postavení modrých přileb byla modifikována i část týkající se bezpečnosti, kdy jednotky mohly použít zbraně při sebeobraně i ochraně civilistů (UN 2006).

Hizballáh se po skončení konfliktu ovšem vyskytl v jiném strategickém prostředí a obtížnější situaci z důvodu přítomnosti posílených jednotek UNIFIL disponujících novým a silnějším mandátem, tak i rozmístěním vojáků LAF (International Crises Group 2007). Systém kontrolních stanovišť umožňoval členům mise kontrolovat významnou část území a zamezit tak snadnému znovuvyzbrojení Hizballáhu po válce s IDF. Tyto faktory zapříčinily přelomové rozhodnutí představitelů Hizballáhu stáhnout v roce 2006 většinu svých vojenských kapacit z oblastí, ve kterých působily jednotky UNIFIL a LAF, a přesunout je na sever od řeky Lítání, kde z pozice svého mandátu nemohly jednotky UNIFIL operovat a tudíž zde byl volný prostor pro znovuvyzbrojování (International Crises Group 2007: 14). Tato možnost byla jednou z podmínek, za jakých mohli představitelé Hizballáhu teoreticky souhlasit se zněním rezoluce č. 1701. Dále mnozí členové hnutí neopustili své domovy v jižním Libanonu a jejich civilní spolupráce, držení omezeného množství lehkých zbraní a sledování aktivit jednotek UNIFIL přispěly ke stálé přítomnosti hnutí v oblasti a dobré informovanosti vedoucích představitelů hnutí o tamější situaci (Blanford 2007).

Hizbulláh v kontextu událostí uznal nejen faktickou přítomnost jednotek v Libanonu, ale také i úlohu modrých přileb jakožto ochranného a nárazníkového pásma před možným izraelským útokem. Tento náhled znamenal další posun v náhledu na misi v porovnání se situací o několik let dříve. Hnutí začalo počítat s misí jako se součástí své obranné strategie a mohlo tak posílit své pozice na sever od řeky Lítání, v údolí Bekáa a dalších oblastech své působnosti. Pro Hizbulláh se novou obrannou linií své působnosti stala na rozdíl od hranice shodné s Modrou linií nově řeka Lítání (International Crises Group 2007).

Jednotky UNIFIL byly však i přes celkové posílení mise omezené ve své působnosti, jelikož nemohly samostatně prohledávat soukromé objekty za účelem hledání zbraní, které by mohly patřit i hnutí Hizbulláh. Těchto operací se může zúčastnit UNIFIL pouze s autorizací a spoluprací jednotek LAF. Pro Hizbulláh to byla přijatelnější situace, při které měly jednotky UNIFIL mít omezené možnosti při aktivním odzbrojování území s nutným souhlasem LAF (Mattelaer 2009: 20; Göksel 2007: 3). Napětí ve vzájemných vztazích se projevilo v důsledku bombového útoku na kontrolní stanoviště vojáků UNIFIL. Tento útok islamistickými radikály z 24. června 2007 si vyžádal život tří španělských a tří kolumbijských vojáků. Reakcí vedení španělských vojáků bylo intenzivní vyšetřování a prohledávání oblastí, ve kterých působili příznivci hnutí Hizbulláh, ve snaze nalézt tajně držené zbraně a viníky tohoto útoku. Představitelé Hizbulláhu nicméně odmítli jakýkoliv podíl na útoku a ostře odsoudili reakci španělských vojáků, kteří si tak poštváli proti sobě mnoho sympatizantů Hizbulláhu. Vztah k místní populaci, který byl v důsledku útoku narušen, je totiž velmi důležitou složkou působení UNIFIL i v otázce odzbrojování Hizbulláhu v jižním Libanonu (Exum, Pozez 2007).

5.2. Oficiální postoj vs. Realita

Ke sbližování mezi jednotkami UNIFIL a Hizbulláhem došlo po zmíněném útoku skupinou sunnitských radikálů, který přinesl ad hoc spolupráci mezi různými kontingenty UNIFIL a příslušníky hnutí Hizbulláh. Ten jakožto dominantní šíitské hnutí v oblasti považovalo operující skupinu sunnitských islamistů za svého nepřítele a z pragmatických důvodů se nebránilo dílčí spolupráci s modrými přílbami v bezpečnostních otázkách. Již před zmíněným útokem na španělský kontingent se setkali v Sidonu v dubnu roku 2007 zástupci Francie, Itálie a Španělska z jednotek

UNIFIL s představiteli Hizballáhu, kdy se zabývali zhoršením bezpečnosti v oblasti (Blanford 2007). Po zmíněném útoku se setkali španělští představitelé UNIFIL s Hizballáhem na neoficiální úrovni. Díky tomuto setkání se začali členové Hizballáhu objevovat na španělských kontrolních místech jako forma bezpečnostního doprovodu (Now 2007). Generální tajemník Nasralláh se v té době vyjádřil pozitivně na adresu mise UNIFIL tím, že odsoudil násilí směrem k vojákům mise a odmítl jakýkoliv podíl na útocích. Dále vyzval zainteresované aktéry, aby neobviňovali ze všech incidentů Hizballáh, jelikož to narušuje vzájemnou důvěru. Nasralláh také uvedl, že hnutí nebude ohrožovat přítomné členy mise a bude se snažit zlepšit bezpečnostní situaci v oblasti i pomocí UNIFIL (Idrees Ahmad 2007)

Reálná a pragmatická dimenze vztahů mezi UNIFIL a Hizballáhem nebyla ale v souladu s oficiálním stanoviskem představitelů mise, což poukazuje také na odlišnost v přístupu mezi UNIFIL I a UNIFIL II. Jeden z hlavních vojenských velitelů mise generál Graziano konstatoval, že vojáci UNIFIL nesmějí mít přímé kontakty s žádnou politickou skupinou v Libanonu, tzn. ani s Hizballáhem. Navíc v případě nutných konzultací by měl být jediným komunikačním kanálem libanonská vláda či LAF (Blanford 2007). Teoretické odmítnutí přímých kontaktů mezi vysokými představiteli UNIFIL II, což byli v nových podmínkách mise zejména evropští velitelé, s členy hnutí Hizballáh, nekoresponduje s dřívější aktivitou a politikou mise UNIFIL. Jak již bylo dříve zmíněno, během 90. let byly běžné a četné kontakty mezi členy mise a představiteli Hizballáhu v zájmu koordinace bezpečnostních otázek a prevence možných vzájemných střetů (Göksel 2007: 70-72).

Bývalý vrcholný představitel UNIFIL Timur Göksel, který se mimo jiné angažoval v navazování vztahů s Hizballáhem, se vyjadřoval poměrně kriticky k nově posílené misi UNIFIL. Dle jeho názoru zvýšení počtu participujících států a velmi silný vliv na vedení mise ze strany evropských zemí, které se dívaly na Hizballáh jako na teroristickou organizaci, nepřispěly ke zvýšení vzájemné důvěry mezi členy mise a místní šíitskou komunitou. Nové vedení UNIFIL se snažilo obcházet stále přítomný Hizballáh, který *„byl stále dominantní silou a ideologií v jižním Libanonu, přičemž některé kontingenty UNIFIL si vytvořily vlastní tajná spojení s hnutím obcházející ústřední vedení mise“* (Göksel 2007: 5). Kritika ohledně změny mise UNIFIL poukazovala také na příliš velký důraz na technické vybavení mise těžkými zbraněmi a tanky. Změna v těžce vyzbrojenou a početnější misi nenašla velké pochopení mezi místní komunitou, jelikož kontakty s populací byli méně časté a vojenská technika

vytvářela psychologickou bariéru v místních lidech. Navíc by bylo nesmyslné vést otevřený boj proti členům Hizballáhu, jelikož by si tím mise proti sobě poštvála většinu obyvatelstva (Göksel 2007: 5).

Vztahy mezi Hizballáhem, UNIFIL a LAF byly vystaveny zkoušce po incidentech z července roku 2010, kdy byl francouzský kontingent UNIFIL opakovaně napaden místními sympatizanty Hizballáhu (Haaretz 2010). Vedení UNIFIL se setkalo s kritikou, že se francouzští vojáci chovali vůči místním obyvatelům agresivně, a že se jednalo o špionáž pro izraelskou armádu (Blandford 2010). Velké množství aktérů i zdrojů se ovšem přiklání ke scénáři, který považuje Hizballáh za hlavního aktéra incidentu. Příslušníci hnutí měli zorganizovat velmi tvrdou a agresivní reakci vůči přítomným francouzským vojákům za pomoci místní vyprovokované komunity (McGee 2010: 4). Reakce evropských představitelů byly velmi silné, zejména Francie chtěla umožnit UNIFIL, aby mohl prohledávat podezřelá obydlí za účelem odzbrojení Hizballáhu (Andoni 2010). Incident narušil vztahy mezi Hizballáhem a UNIFIL, nicméně aktéři byli z pragmatického hlediska nuceni dlouhodobě zachovat možnosti možného vzájemného dialogu. Speciální koordinátor OSN pro Libanon Michael Williams konstatoval v mnoha svých prohlášeních, že vztahy s Hizballáhem nebyly významně narušeny a ve snaze o diplomatické vyřešení situace odmítl tvrzení o vzájemné „krizi důvěry“ (McGee 2010: 4). Nicméně tento incident není ojedinělým příkladem vzájemných střetů mezi Hizballáhem a UNIFIL. Podobné incidenty se opakují, nicméně nemají ráz ozbrojeného a otevřeného konfliktu, spíše se může jednat o taktiku Hizballáhu na odstrašení jednotek UNIFIL.

5.3. Otázka odzbrojení Hizballáhu

Text rezoluce č. 1701 požadoval odzbrojení veškerých politických stran a milicí mimo LAF (UN 2006-2007). Hizballáh si ponechal určité množství zbraní i v oblasti jižního Libanonu navzdory rezoluci OSN. Hassan Nasralláh se k dané problematice vyjádřil následovně: *„Znovu opakují, že vítáme váš příchod v rámci jasného mandátu vaší mise, čímž je podpora Libanonské armády. Vaším úkolem tedy není špehovat Hizballáh nebo odzbrojit hnutí odporu“* (Cole 2006). Nejhlasitějším kritikem odzbrojovacích aktivit UNIFIL a LAF byl přirozeně Izrael, který varoval před možnou další konfrontací s Hizballáhem (McGee 2010: 4-5). Vedení UNIFIL, které bývalo mnohokrát obviňováno jako Izraelem, tak Hizballáhem z nestrannosti, odmítalo tvrzení

Izraele ohledně své nečinnosti. Představitelé mise tvrdili, že pokud mají podezření ohledně užívání zbraní jinými aktéry, podniknou vyšetřování a patřičná opatření pro zadržení těchto zbraní (UN 2010).

Taktikou Hizballáhu bylo vyhýbat se konfrontacím s jednotkami UNIFIL v rámci svých vojenských operací v jižním Libanonu. Z obav špatného mediálního obrazu příslušníci Hizballáhu nenesli na jih od řeky Lítání vojenské uniformy ani zbraně na veřejnosti. Elias Bejjaji charakterizoval danou situaci jako touhu Hizballáhu vytvořit z UNIFIL „*průzkumnou jednotku, která by byla pouze připravená podávat zprávy a neměla žádnou vojenskou sílu, autoritu a také svobodu pohybu.*“ (Bejjaji 2010). Zprávy poukazující na přítomnost významného počtu zbraní se začaly objevovat čím dál častěji (Mattelaer 2009). Dle Terrorism Monitor se mise UNIFIL dostala do nelehké pozice. Na jedné straně vojáci modrých přileb nemohli násilně prohledat celý jižní Libanon, protože proti tomu by se postavila většina obyvatelstva i libanonská vláda, ve které byl několikrát zastoupen Hizballáh. Na druhé straně Izrael podotýkal neschopnost mise naplnit svůj mandát a vinil jí ze spoluúčasti na znovuvyzbrojování Hizballáhu (McGee 2010). Dle izraelských zdrojů se zbraně do jižního Libanonu dostávaly (i za pomoci Sýrie či Íránu) díky poměrně snadno propustné hranici na řece Lítání. Představitelé UNIFIL brali na vědomí slova Hassana Nasralláha, který veřejně prohlásil snahu o pokračující obnovení arzenálu pro hnutí, tj. i na území jižního Libanonu (UN 2011). Přestože se mise UNIFIL zasloužila velkou měrou o stabilizaci situace v regionu, mohla by narůstající vybavenost Hizballáhu zbraněmi způsobit další eskalaci napětí mezi IDF a Hizballáhem (Reuters 2013). Vedení mise si bylo ovšem vědomo možného nebezpečí ze strany vyzbrojeného Hizballáhu. Během návštěvy Beirútu prohlásil Generální tajemník OSN Pan Ki-Mun, že „*je má vážné obavy ohledně vojenských kapacit Hizballáhu a ... nedostatku v pokroku ohledně jeho odzbrojení*“ (Reuters 2012).

5.4. První vrcholné setkání mezi UNIFIL a Hizballáhem

Jednotky UNIFIL se staly opětovným terčem útoků během roku 2011, při kterých byli zraněni italští a francouzští vojáci (Reuters 2011). Hizballáh opět odsoudil útok na mezinárodní jednotky, nicméně si vysloužil ostrou kritiku ohledně poštvávání místní komunity vůči UNIFIL. Zhoršující se bezpečnostní situace, neshody mezi Hizballáhem a UNIFIL a pokračující diskuze ohledně vyzbrojování hnutí si vyžádaly

diplomatická jednání o vylepšení vzájemných vztahů. V říjnu téhož roku došlo ke zlomové události ve vzájemných vztazích, kdy se velitel jednotek mise UNIFIL generál A. Cuevas sešel s vrcholným představitelem Hizballáhu Ali Fayyadem (Daily Star 2011). Ali Fayyad ocenil spolupráci mise a LAF v kontrole území ale zdůraznil, že UNIFIL by se neměl zaměřovat na hledání zbraní na území jižního Libanonu. Člen parlamentu Fayyad dodal, že Hizballáh hraje klíčovou roli v udržování pořádku a ochrany obyvatel v oblasti a odmítl útoky na členy mezinárodní mise (Khalil 2011).

Zmíněné vrcholné setkání ukazuje na částečně schizofrenní postoj mise. Na jedné straně se oficiálně nehlásí ke kontaktům s Hizballáhem, na straně druhé mise racionálně uvažuje a konzultuje bezpečnostní otázky s hnutím, aby se v budoucnu předešlo možné eskalaci napětí. Představitelé mise pochopili klíčové postavení Hizballáhu v regionu a nutnost udržovat s hnutím kontakty i přes sílící protichůdné tendence a četnost útoků na vojáky mise. Nicméně je nutné podotknout, že toto setkání pomohlo vylepšit vzájemné vztahy a ukázalo možný precedens do budoucna ohledně dalších setkání.

5.5. Dopad syrského konfliktu na vzájemné vztahy

Velmi důležitou proměnou ve vzájemných vztazích byla probíhající občanská válka v sousední Sýrii, která měla dlouhodobě významný dohled na fungování libanonské. Hizballáh se v průběhu krvavých bojů rozhodl zapojit do tamější nepřehledné občanské války, což byl krok, který si vyžádal jak vlnu kritiky z mnoha stran, tak pečlivé plánování svých militantních aktivit v jižním Libanonu.

Koncem roku 2011 se opět francouzský kontingent stal cílem bombového útoku. Hizballáh odmítl účast na útoku, mnozí analytici se ovšem shodli na tom, že útok byl politickou zprávou ze strany Sýrie směrem k západním mocnostem ohledně zvyšujícího se tlaku na syrský režim, který se začal v té době potýkat s občanskou válkou. Hizballáh, podporován syrským režimem, byl tak obviněn z bombových útoků na vojáky UNIFIL (Dakroub 2011). Polemika kolem účasti Hizballáhu na útocích přinesla další schůzku na vysoké úrovni mezi Hizballáhem a zástupcem zúčastněné země mise UNIFIL. Někdejší francouzský velvyslanec v Libanonu Denis Pietton se sešel s Ammarem al-Moussawim, představitelem pro zahraniční styky Hizballáhu (The Daily Star 2011). Hnutí Hizballáh odmítlo podobná obvinění a prohlásilo, že spory s konkrétními evropskými představiteli mohou mít dopad na budoucí vzájemné vztahy.

Moussawi zdůraznil zájem Hizballáhu na udržení stability v celém Libanonu a slovně podpořil roli UNIFIL při udržování bezpečnosti spolu s LAF.

Přestože proběhly útoky na jednotky UNIFIL, dokázali se představitelé Hizballáhu a UNIFIL sejt a konzultovat nedávné události. Tento pragmatický přístup v podobě jednání s Hizballáhem, který byl několikrát obviněn z účasti na útocích, ukazuje rozdílnost v postojích mise, která se oficiálně nehlásí k přímým kontaktům s Hizballáhem, nicméně s ním jedná o bezpečnostních otázkách. Schůzky mohou být považovány za úspěch i v kontextu rostoucí nestability v regionu (Fawz 2011). Velitel francouzského kontingentu dokonce prohlásil, že Hizballáh na jih od řeky Lítání, kde prý UNIFIL a LAF převzaly kontrolu, neprováděl žádné vojenské aktivity a že je jeho zájmem udržet v Libanonu stabilitu (Zaatari 2012).

Narušení libanonsko-izraelské hranice ze strany IDF v srpnu roku 2013 pravděpodobně ukázalo budoucí charakter vztahů mezi Hizballáhem a UNIFIL i přes významnou událost, která mohla vážným způsobem zhoršit vzájemné vztahy. Tou událostí je rozhodnutí Evropské unie z července téhož roku zapsat militantní křídlo Hizballáhu na seznam teroristických organizací (Reuters 2013). Zůstávalo velkým otazníkem, jaké bude reakce představitelů Hizballáhu na toto rozhodnutí, jelikož hlavní vojenskou silou v rámci UNIFIL jsou právě evropské státy a Hizballáh se rozhodl pozastavit neoficiální jednání týkající se bezpečnosti (Al-Monitor 2013). Po střetu na hranicích mezi Izraelem a Hizballáhem následovalo vyšetřování pod vedením LAF, přičemž Hizballáh se rozhodl neútočit na přítomné vojáky UNIFIL, tzn. „strana Boží“ nepřijala žádné ostré stanovisko, které by mohlo narušit stabilitu v oblasti a také vztahy s přítomnými jednotkami. Dle dostupných zdrojů Al-Monitoru se Hizballáh rozhodl zaujmout zdrženlivé stanovisko, oficiálně podpořit stabilizační aktivitu LAF spolu s UNIFIL a zaměřit se na eliminování mnohých islamistických skupin operujících na území jižního Libanonu (Al-Monitor 2013). Tato událost ukázala, že vedle UNIFIL je i Hizballáh nucen jednat racionálně a utilitaristicky, jelikož je v zájmu jeho dalších aktivit respektovat přítomnost UNIFIL, která pod vedením evropských států zaujímá vůči němu ostré stanovisko.

Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala vztahy mezi hnutím Hizballáh a Prozatímními jednotkami UNIFIL v jižním Libanonu. Vztahy mezi „stranou Boží“ a UNIFIL byly od konce občanské války ve znamení občasných momentů napětí. Postoj a politika Hizballáhu se v 90. letech výrazně měnily zejména díky procesu libanonizace, z jehož důsledku přijalo podobu multi-konfesinálního státu. Tudíž můžeme zaznamenat přibližování těchto aktérů a uznávání vzájemné existence a svých aktivit. Vojáci, které se angažují v rámci UNIFIL, měli zájem na zajištění stability a udržení dobrých vztahů s místní komunitou a členy Hizballáhu. Ve vzájemných vztazích proto převažoval pragmatický přístup, přestože právě zapojení evropských států do tzv. UNIFIL II přineslo dílčí kritiku a zhoršení vztahů s představiteli místní šíitské komunity. Pragmatický přístup převažoval i po zapsání Hizballáhu na seznam teroristických organizací ze strany Evropské unie. Nicméně po šesti letech fungování rozšířené mise UNIFIL jižní Libanon nezažívá eskalaci konfliktu mezi IDF a Hizballáhem. Situace v Libanonu a v celém regionu v kontextu událostí tzv. arabského jara je velmi křehká a nestabilní. Mise UNIFIL plnila svou stabilizační funkci a napomáhala LAF ustanovit v regionu pořádek a umožnit centrální vládě uplatňovat svou suverenitu na celém svém území. Evropské státy by měly v kontextu útoků ze strany sunnitských radikálů a Hizballáhu zvážit snížení vojsk v rámci mise, jelikož se s rostoucím napětím v regionu stávají snadným terčem pro mnohé skupiny. Vedení mise by mělo dále rozšiřovat humanitární a civilní programy a s tím související zintenzivnění dialogu s veškerými zainteresovanými a přítomnými entitami, tzn. i s Hizballáhem (Makdisi 2009: 31-32). Změna přístupu k Hizballáhu ze strany UNIFIL je postupný proces, při kterém se vedení mise snaží počítat s Hizballáhem jako s relevantním aktérem v regionu. Tehdejší francouzský ministr obrany se vyjádřil následovně: „UNIFIL významně spoléhá na spolupráci s Hizballáhem. Neexistuje zde varianta, při které by mise mohla plnit své poslání bez této formy tiché spolupráce“ (Samaan 2013).

Je otázkou, do jaké míry silnější mandát mise UNIFIL a stažení hlavních vojenských aktivit Hizballáhu způsobilo to, že byl nucen Hizballáh se více zabývat domácí politikou a soustředit své aktivity směrem ke svému politickému křídlu oproti militantnímu. Mise UNIFIL by se měla do budoucna vyvarovat oficiálního odmítnutí

vztahů s hnutím Hizballáh, jako tomu její představitelé činí i po několika formálních setkáních mezi vysokými představiteli mise a hnutí. Tehdejší vysoký představitel mise UNIFIL Timur Göksel vyjádřil několikrát své obavy a kritiku směrem k posílené misi UNIFIL díky rezoluci 1701 z roku 2006. Dle jeho názoru UNIFIL II opominul vztahy s místními obyvateli a preferoval technické vyzbrojení a používání tanků, v čemž Göksel vidí chybu v účelu dané mise zejména v udržování stability v oblasti a dobrých vztahů s Hizballáhem, bez kterých se mise neobejde (Göksel 2007). Další výzvou pro UNIFIL bude vypořádat se se svou schizofrenní rolí v oblasti. Zatímco je pro misi zásadní spolupráce a pomoc místní populaci jakožto mírová mise, zároveň staví mandát mise příslušné vojáky do konfrontační pozice v otázce sebeobrany či v otázce ozbrojování příslušníku Hizballáhu v koordinaci s LAF (Allee 2009: 13).

Případová studie zabývající se vztahy mezi UNIFIL a Hizballáhem nabízí řadu otázek a možných východisek. Se změnou mandátu v roce 2006 se evropské státy velmi intenzivně zapojili do peace-keepingové aktivity v jižním Libanonu. Bylo velmi zajímavé, jak úspěšné bylo právě toto evropské zapojení do mise UNIFIL, jelikož do mise přineslo jiný způsob vojenského velení. Dále bylo velmi důležité chování k místním obyvatelům jiné kultury, vyznání a hodnot, než mají evropské státy, například co se týče Evropou akcentované otázky lidských práv a demokratického zřízení. Obyvatelé jižního Libanonu vnímají přítomnost zejména evropských vojáků rozdílněji. Občanská válka, chudoba, izraelská okupace a další negativní faktory se projevovaly a projeví i v budoucnu směrem k představitelům mise. UNIFIL je respektován místním obyvatelstvem za své humanitární a kulturní programy, nicméně evropští představitelé mise musí počítat s tím, že místní lidé budou nadále za současné situace podporovat Hizballáh jako ochránce jejich práv a majetku bez ohledu na západní pojetí demokracie či lidských práv. Bude velmi zajímavé, jak se mise UNIFIL vypořádá s tímto složitým vzorcem vztahů a dokáže najít cestu k dialogu s místní komunitou a Hizballáhem pro zajištění stability na území jižního Libanonu. Tato problematika se netýká pouze mise v jižním Libanonu, ale i dalších misí po celém světě.

Summary

This bachelor thesis copes with the relations between Hezbollah and the Interim Forces in South Lebanon (UNIFIL). The relations after the end of the civil war between “the Party of God” and UNIFIL were characterised by several moments of tension. The attitude and policy of Hezbollah have considerably changed during the 1990’s especially due to the process of lebanonisation, which brought about the acceptance of the multiconfessional form of the state. Thus we could have noticed bringing these actors closer as well as the recognition of mutual existence as well as their activities. Soldiers, being part of UNIFIL, were eager to secure stability and maintain good relations with local community and with members of Hezbollah. So in terms of mutual relations the pragmatic attitude prevailed even though the recent involvement of the European states to so-called UNIFIL II caused certain criticism and worsening relations with representatives of local community. Pragmatic relations prevailed also after the European Union registered Hezbollah on a list of terrorist organisations. However after six years of the existence of broadened UNIFIL mission, the South of Lebanon does not face any escalation of the conflict between the IDF and Hezbollah. The situation in Lebanon as well as in the whole region is fragile and unstable according to the events of the so-called Arab Spring. The UNIFIL mission performed its stabilisation function and helped the LAF to establish an order in the area and to enable the central government to employ its sovereignty in the whole country. Due to the attacks carried out by sunni radicals and Hezbollah, the European states should consider a reduction of its mission forces because the soldiers became easy targets regarding the increase of instability. The representatives of the mission ought to extend humanitarian and civil programs and deepen the dialog with all entities involved and present, i.e. also Hezbollah. The modification of the UNIFIL’s attitude towards Hezbollah is a gradual process when the administration is trying to count with Hezbollah as a relevant actor in the region. At that time the French interior minister declared: “*The UNIFIL counts on the cooperation with Hezbollah. There is no possibility that the mission could carry out its duty without this form of quite cooperation*” (Samaan 2013).

The question is to what measure the broadened mandate of the UNIFIL mission and the Hezbollah’s withdrawal of its main military activities had an impact on Hezbollah’s focus on domestic politics and concentration its activities towards the

political wing rather than the military one. The mission should officially avoid refusing the relations with Hezbollah in the future as the representatives of the mission pursue even after many formal encounters between the high representatives of the mission and of the movement. Formal senior representative of the UNIFIL Timur Göksel expressed his concerns and criticism towards the broadened mission included in the 2006 UN Resolution n.1701. From his point of view, the UNIFIL II did not take into account the relations with local population from the beginning and the mission preferred arming and using tanks. Göksel finds it as mistake of the mission's purpose in terms of securing stability in the area and good relations with Hezbollah, which are indispensable. Another challenge for the UNIFIL is to cope with its schizophrenic role in the area. While the cooperation and aid to the local population are essential for the mission, the mandate puts the mission and its soldiers in a confrontational position regarding their self-defence or the disarmament of Hezbollah's members in the cooperation with LAF.

This case study concerning with the relations between UNIFIL and Hezbollah brings various questions and possible outcomes. With the redefinition of the mandate in 2006, the European states got involved intensively in the peace-keeping activities in South Lebanon. It was very interesting to access how successful was this European involvement to the UNIFIL mission because they established a different way of management of the mission. Another aspect is the importance of the behaviour towards local people of a different culture, faith and values than the European states share, e.g. regarding human rights and democratic governance emphasized by the European states. The South's Lebanon local community perceive the presence of the soldiers, especially the European ones, in a different way. The civil war, poverty, the Israeli occupation and other negative factors have a big impact on local issues and will be important part for the representatives of the mission in the future. UNIFIL is respected by local people because of its humanitarian and cultural programs. On the other hand the European leaders should take into account that local people will support Hezbollah as their defender of their rights and properties regardless the Western perception of democracy or human rights. It will be very interesting how the UNIFIL mission will cope with this complex behaviour pattern and whether it will find the way to the dialog with local community and Hezbollah to secure stability in the South Lebanon. These issues do not involve only the mission in the South Lebanon, but also other placed through around the world.

Použitá literatura

Monografie

ABBOUD, Samer; MULLER, J.Benjamin. (2012). *Rethinking Hizballah: legitimacy, authority, violence*. Farnham: Ashgate.

ALAGHA, Joseph Elie. (2006). *The Shifts in Hizballah's Ideology: Religious Ideology, Political Ideology and Political Program*. Leiden: ISIM.

ALAGHA, Joseph Elie. (2011). *Hizballah's documents: from the 1985 open letter to the 2009 manifesto*. Amsterdam: Pallas Publications.

AVON, Dominique; KHATCHADOURIAN, Anaïs-Trissa. (2010). *Le Hezbollah : de la doctrine à l'action, une histoire du "parti de Dieu"*. Paříž: Éd. Du Seuil.

AZANI, Eitan. (2011). *Hezbollah: The Story of the Party of God From Revolution to Institutionalization*. New York: Palgrave Macmillan.

CUNNINGHAM, Darren; ORLIKOWSKI, Bethany. (2012). *Redefining 'Interim': UNIFIL's Tangled Mission in Lebanon*. The George Washington University: The Institute for Middle East Studies.

DIONIGI, Filippo. (2011). *The Impact of International Norms on Islamist Politics: The Case of Hezbollah*. London: The London School of Economics and Political Science.

DRULÁK, Petr. (2008). *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Praha: Portál.

FADEL, Fady. (2009). *Les échéances libanaises à l'épreuve du droit et de la politique internationale, 2007-2009*. Brusel. Bruylant.

FADEL, Fady; EID, Cynthia Yaouté. (2009). *La FINUL : 30 ans d'existence, signe de pérennité ?*. actes du colloque à l'occasion du trentième anniversaire de la FINUL. Brusel: Bruylant.

GÖKSEL, Timur. (2007). *UNIFIL – Peacekeepers in the Line of Fire*. Beirut: Heindrich Böll Stiftung.

HAMZEH, Ahmad Nizar. (2004). *In the Path of Hizballah*. Syracuse: Syracuse University Press.

HARIK, Judith Palmer. (2004). *Hezbollah: The Changing Face of Terrorism*. New York: I.B.Tauris.

MAJED, Ziad. (2010). *Hezbollah and The Shiite Community: From Political Confessionalization to Confessional Specialization*. The Aspen Institute.

MATTELAER, Alexander. (2009). *Europe Rediscoveres Peacekeeping? Political and Military Logics in the 2006 UNIFIL Enhancement*. Brusel: Academia Press.

SAMAAN, Jean-Loup. (2007). *Les métamorphoses du Hezbollah*. Paris: Karthala.

ŠNAIDAUF, Jan. (2002). *Libanonský Hizballáh - Vznik a transformace hnutí 1982-2000*. dostupné na webových stránkách Asociace pro mezinárodní vztahy (AMO) <http://www.amo.cz/publikace/libanonsky-hizballahbrvznik-a-transformace-hnuti-19822000.html>

Zdroje z odborných periodik

AZANI, Eitan. (2012). Hezbollah's Strategy of "Walking on the Edge": Between Political Game and Political Violence. *Studies in Conflict and Terrorism*. Vol. 35, č.1. s. 741-759.

BERTI, Benedetta. (2011). Armed Armed Groups as Political Parties and Their Role in Electoral Politics: The Case of Hizballah. *Studies in Conflict and Terrorism*. Vol. 34, č.1. s. 942-962.

GÖKSEL, Timur. (2007). "Mr. UNIFIL" Reflects on a Quarter Century of Peacekeeping in South Lebanon. Author. *Journal of Palestine Studies*. Vol. 36, č. 3, s. 50-77

HADDAD, Simon. (2013). Explaining Lebanese Shii adherence to Hezbollah: alienation, religiosity and welfare provision. *Defense and Security Analysis*. Vol. 29, č. 1, s. 16-29.

Hezbollah and the Lebanese Crisis. *International Crisis Group*. (2007). Vol. 69, č.1, s.1-30.

MCGEE, Ronan. (2010). *South Lebanon's Shiites Clash with French Peacekeepers – A Hezbollah Strategy?* Terrorism Monitor. Vol. 8, č. 29, s. 3-5.

MILLAR, Gearoid. (2014). *Disaggregating hybridity: Why hybrid institutions do not produce predictable experiences of peace*. *Journal of Peace Research*. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <<http://jpr.sagepub.com/content/early/2014/03/14/0022343313519465>>

NORTON, Augustus Richard. (2000). *Hizballah and the Israeli Withdrawal from Southern Lebanon*. *Journal of Palestine Studies*. Vol. 30, č. 1, s. 22-35.

Dokumenty

UN. Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Force in Lebanon. (1998). 20 January 1998. <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unifil/reports.shtml>>

UN. Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Force in Lebanon. (1998). 16 July 1998. <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unifil/reports.shtml>>

UN. Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Force in Lebanon. (1999). 21 July 1999. <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unifil/reports.shtml>>

UN. Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Force in Lebanon. (2000). 17 January 2000. <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unifil/reports.shtml>>

UN. Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Force in Lebanon. (2001). 21 January 2001. <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unifil/reports.shtml>>

UN. Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Force in Lebanon. (2003). 23 July 2003. <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unifil/reports.shtml>>

UN. Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Force in Lebanon. (2004). 21 July 2004. <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unifil/reports.shtml>>

UN. Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Force in Lebanon. (2005). 21 July 2005. <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unifil/reports.shtml>>

UN. Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Force in Lebanon. (2006). 18 January 2006. <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unifil/reports.shtml>>

UN. Report of the Secretary-General on the United Nations Interim Force in Lebanon. (2007). 19 January 2007. <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unifil/reports.shtml>>

UN. United Nations Security Council Resolution 425. (1978). 19 March 1978. <<http://www.un.org/en/sc/documents/resolutions/1978.shtml>>

UN. United Nations Security Council Resolution 426. (1978). 19 March 1978. <<http://www.un.org/en/sc/documents/resolutions/1978.shtml>>

UN. United Nations Security Council Resolution 1559. (2004). 2 September 2004. <<http://www.un.org/en/sc/documents/resolutions/2004.shtml>>

UN. United Nations Security Council Resolution 1701. (2006). 11 August 2006. <<http://www.un.org/en/sc/documents/resolutions/2006.shtml>>

UN. Twelfth report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006). 26 February 2010. <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unifil/reports.shtml>>

Internetové zdroje

AHMAD, Idrees Muhammad. (2007). Nasrallah on UNIFIL. [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z WWW <<http://fanonite.wordpress.com/2007/06/26/nasrallah-on-unifil/>>

An Open Letter: The Hizbullah Program (1985). [online]. [cit. 2014-02-15]. Dostupné z WWW <<http://www.cfr.org/terrorist-organizations-and-networks/open-letter-hizballah-program/p30967>>

ANDONI, Lamis. (2010). *Unifil „on shaky ground“ in Lebanon*. [online]. [cit. 2014-04-20]. Dostupné z WWW <<http://www.aljazeera.com/focus/2010/08/201083115627535963.html>>

ASSER, Martin. (2007). *Hezbollah Shadow over UN Lebanon Troops*. [online]. [cit. 2014-03-12]. Dostupné z WWW <http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6899529.stm>

BEJJANI, Elias. (2010). Hezbollah's scheme to cripple UNIFIL in south Lebanon. [online]. [cit. 2014-04-12]. Dostupné z WWW <<http://www.canadafreepress.com/index.php/article/25224>>

BLANFORD, Nicholas. (2007). *In Lebanon, the UN and Hizbullah make unlikely bedfellows*. [online]. [cit. 2014-03-18]. Dostupné z WWW <<http://www.csmonitor.com/2007/0724/p04s01-wome.html>>

BLANFORD, Nicholas. (2013). *UNIFIL's deputy chief bids farewell after 10 years*. [online]. [cit. 2014-03-18]. Dostupné z WWW <<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2013/Dec-21/241893-unifils-deputychief-bids-farewell-after-10-years.ashx#axzz2qVNcRLSw>>

Blue Helmet Blues. (2007). [online]. [cit. 2014-04-18]. Dostupné z WWW <https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/blue_helmet_blues>

COLE, Juan. (2006). Nasrallahs Speech Here Is Bbs World. [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z WWW <<http://www.juancole.com/2006/09/nasrallahs-speech-here-is-bbc-world.html>>

DAKROUB, Hussein. (2011). Analysts suspect UNIFIL attack linked to pressure on Syria. [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z WWW <<http://www.dailystar.com.lb/Article.aspx?id=156501#axzz2wozESQP4>>

EU adds Hezbollah's military wing to terrorism list. (2013). [online]. [cit. 2014-03-27]. Dostupné z WWW <<http://www.reuters.com/article/2013/07/22/us-eu-hezbollah-idUSBRE96K0DA20130722>>

EXUM, Andrew; POZEZ, Gerri. (2007). *United Nations Peacekeepers in Southern Lebanon: One Year After the War*. [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupné z WWW <<http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/united-nations-peacekeepers-in-southern-lebanon-one-year-after-the-war>>

FAWZ, Nader. (2011). French ambassador meets Hezbollah after UNIFIL bombing. [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW <<http://english.al-akhbar.com/content/french-ambassador-meets-hezbollah-after-unifil-bombing>>

French envoy discusses UNIFIL security with Hezbollah. (2011). [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupné z WWW <<http://www.dailystar.com.lb/Article.aspx?id=157074#axzz2zfBILjBJ>>

KHALIL, Amal. (2011). First Meeting between Hezbollah Official and UNIFIL Head. [online]. [cit. 2014-03-28]. Dostupné z WWW <<http://english.al-akhbar.com/content/first-meeting-between-hezbollah-official-and-unifil-head>>

Lebanon-Israel Border Incident Tests UNIFIL-Hezbollah Ties. (2013). [online]. [cit. 2014-04-21]. Dostupné z WWW <<http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/08/lebanon-israel-border-incident-hezbollah-unifil.html>>

LYON, Alistair. (2012). Disarm Hezbollah, U.N. chief tells Lebanon. [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z WWW <<http://www.reuters.com/article/2012/01/13/us-lebanon-un-idUSTRE80C1YV20120113>>

Questionable neutrality. (2001). [online]. [cit. 2014-03-16]. Dostupné z WWW <<http://www.haaretz.com/print-edition/opinion/questionable-neutrality-1.64230>>

UNIFIL losing power as Hezbollah expands deployment. (2010). [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z WWW <<http://www.haaretz.com/blogs/2.244/mess-report-unifil-losing-power-as-hezbollah-expands-deployment-1.300028>>

UNITED NATIONS INTERIM FORCE IN LEBANON. UNIFIL Background. [online]. [cit. 2014-03-12]. Dostupné z WWW <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unifil/background.shtml>>.

WILLIAMS, Dan. (2013). U.N. observers failing mandate to track Hezbollah arms: Israel. [online]. [cit. 2014-03-23]. Dostupné z WWW <<http://www.reuters.com/article/2013/04/04/us-israel-lebanon-hezbollah-un-idUSBRE93311920130404>>

ZAATARI, Mohammed, (2012). UNIFIL: Hezbollah not present south of Litani. [online]. [cit. 2014-03-24]. Dostupné z WWW <<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2012/Sep-03/186494-unifil-hezbollah-not-present-south-of-litani.ashx#axzz2wERtANVV>>

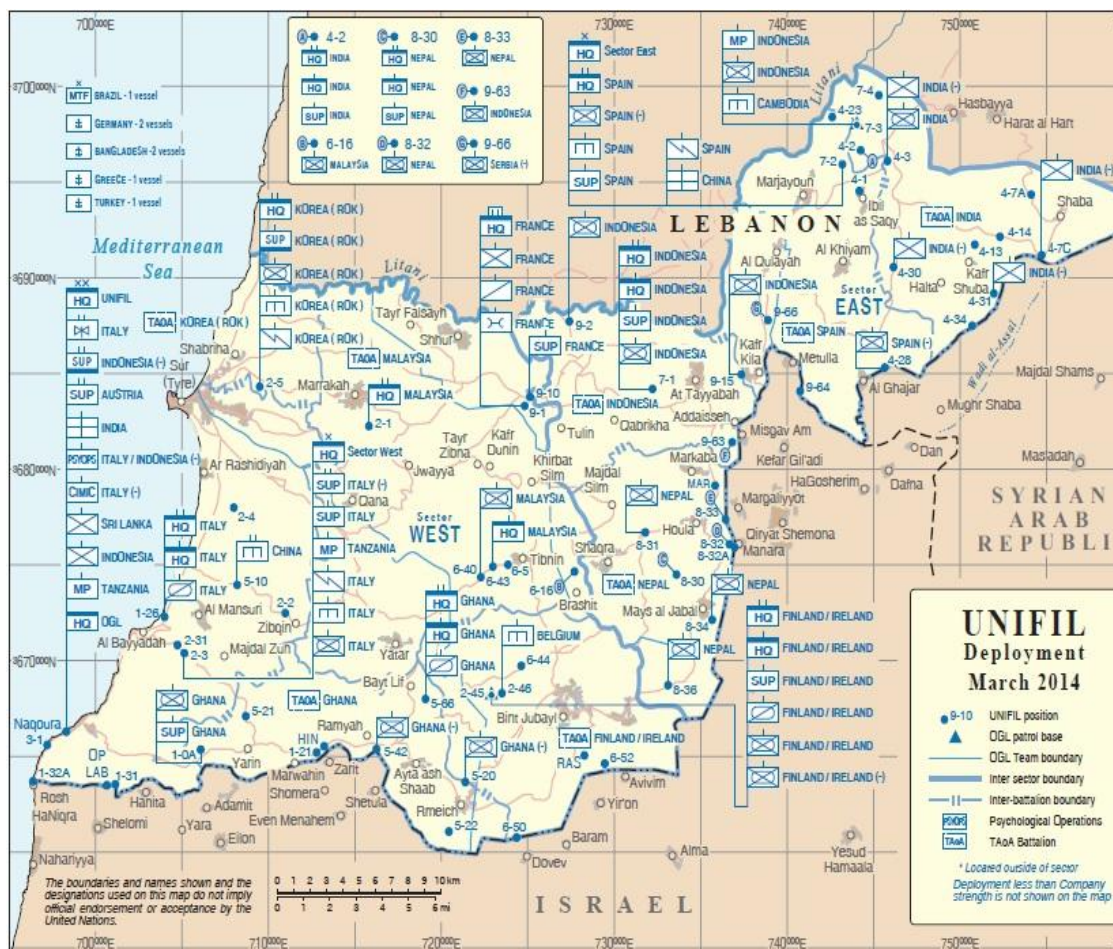
Seznam příloh

Příloha č. 1: Rozmístění jednotek UNIFIL v jižním Libanonu v březnu roku 2014 (obrázek)

Příloha č.2: Území aktivit Hizballáhu v Libanonu (obrázek)

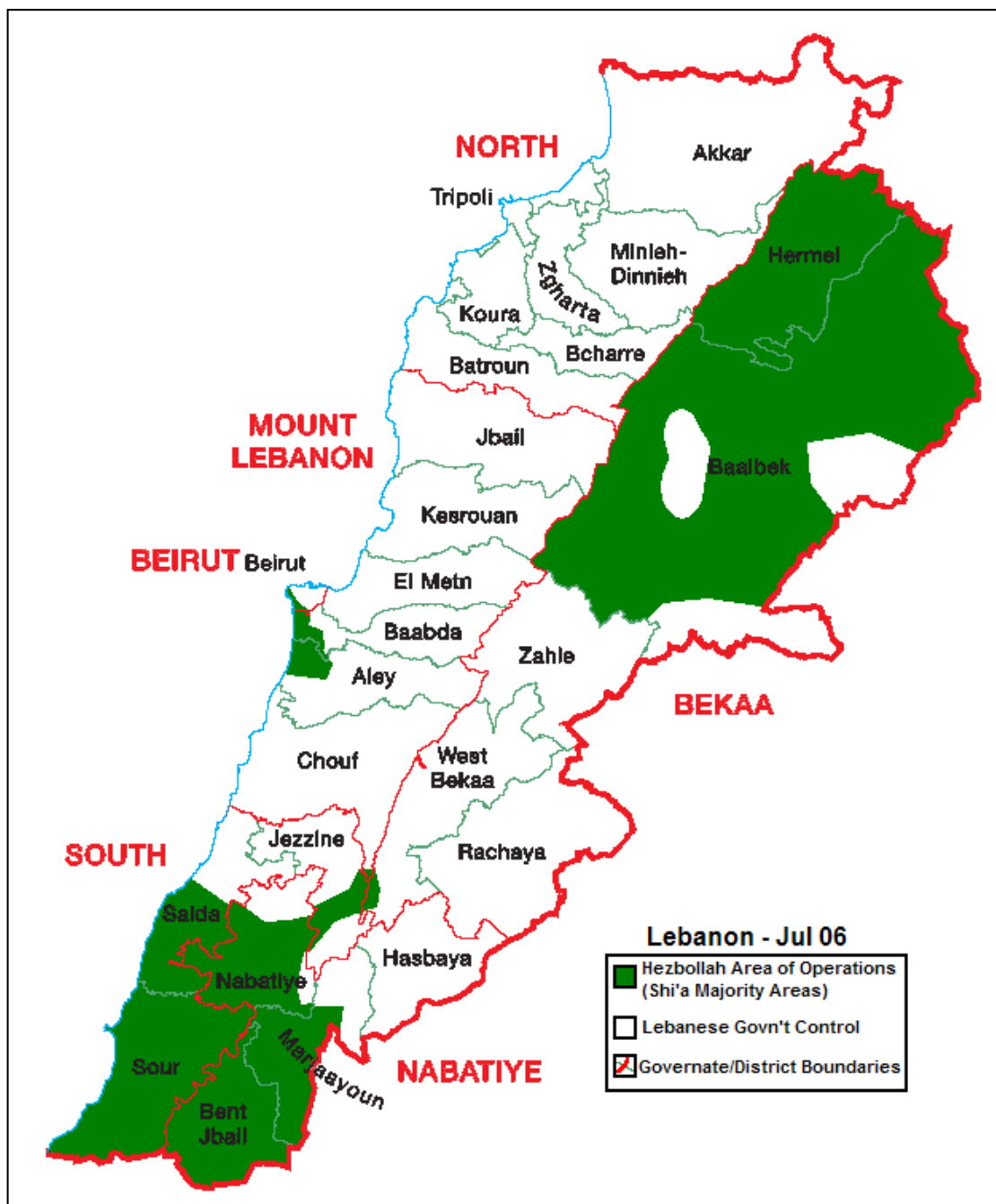
Přílohy

Příloha č. 1: Rozmístění jednotek UNIFIL v jižním Libanonu v březnu roku 2014 (obrázek)

Zdroj: UNIFIL Deployment map March 2014. (2014) [online]. [cit. 2014-05-02]. Dostupné z WWW <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unifil/resources.shtml>>

Příloha č.2: Území aktivit Hizbulláhu v Libanonu (obrázek)

Zdroj: District map of Lebanon showing Shi'a majority areas where Hezbollah has influence. (2006) [online]. [cit. 2014-05-02]. Dostupné z WWW <http://en.wikipedia.org/wiki/File:Lebanon_Jul06.png>